

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PRUSZKOWA

sporządzanego na mocy uchwały XLIV/501/06

Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 czerwca 2006 r.

wykonała:
mgr inż. Monika Popławska

ANEKS

WARSZAWA 2012 – 2021

Spis treści

1. INFORMACJE OGÓLNE.....	3
1.1. Przedmiot opracowania	3
1.2. Cel opracowania	3
1.3. Zakres przestrzenny prognozy.....	4
1.4. Zakres przedmiotowy prognozy	4
1.5. Podstawy prawne.....	5
1.6. Metodyka.....	5
1.7. Materiały wejściowe.....	6
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	8
2.1. Położenie i powiązania zewnętrzne miasta	8
2.2. Zjawiska demograficzne.....	9
2.3. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	9
2.4. Użytkowanie gruntów	10
2.5. Zagospodarowanie przestrzenne	10
3. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO PROJEKTEM STUDIUM.....	11
3.1. Charakterystyka stanu środowiska	11
3.2. Funkcjonowanie środowiska	16
3.3. Istniejące zagrożenia środowiska	22
4. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	25
4.1. Istniejące problemy ochrony środowiska	25
4.2. Obszary chronione.....	26
4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska na obszarach chronionych.....	28
5. PROJEKT STUDIUM.....	29
5.1. Główne cele Studium	29
5.2. Powiązanie z innymi dokumentami.....	29
5.3. Informacje o zawartości projektu Studium.....	32
5.4. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko	32

6.	PRZEWIDYWANE SKUTKI WPLYWU USTALEŃ STUDIUM NA ŚRODOWISKO	33
6.1.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Studium	33
6.2.	Prognozowane oddziaływanie na środowisko	34
6.3.	Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko	37
6.4.	Przewidywane oddziaływanie na tereny objęte ochroną	39
6.5.	Przewidywane oddziaływanie na powiązania przyrodnicze	42
6.6.	Przewidywane oddziaływanie na warunki życia ludności	44
6.7.	Oddziaływanie transgraniczne.....	45
6.8.	Podsumowanie prognozowanego oddziaływania na środowisko.....	46
7.	OCENA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ŚRODOWISKA ORAZ PROPOZYCJE ZMIAN I ANALIZY SKUTKÓW	49
7.1.	Ocena zakresu i sposób rozwiązania problemów środowiska przyrodniczego w wyniku realizacji ustaleń Studium	49
7.2.	Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Studium	50
7.3.	Zgodność celów Studium w zakresie ochrony środowiska z celami ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym	51
7.4.	Propozycje metod analizy skutków realizacji postanowień projektu Studium	51
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	51
	Załącznik 1. Potencjalne oddziaływanie na środowisko	53

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszkowa, sporządzanego na podstawie uchwały Nr XLIV/501/06 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pruszkowa.

Dla miasta Pruszków obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszkowa sporządzone w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i zatwierdzone uchwałą Nr XXVIII/309/2000 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 16 listopada 2000 r.

W lipcu 2003 r. weszła w życie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, której art. 87 ust. 1 stanowi, iż studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone po dniu 1 stycznia 1995 r. zachowują moc obowiązującą. Ustawodawca dopuścił funkcjonowanie studium sporządzonego na mocy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, pomimo nie spełnienia wszystkich wymogów stawianych przez nową ustawę.

Aktualność uwarunkowań obowiązującego Studium jest na rok 2000, tj. rok zatwierdzenia Studium. Obecnie dane z zakresu art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., tj. wymaganych uwarunkowań dotyczące np. dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stanu prawnego gruntów oraz stanu systemów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej uległy pewnej dezaktualizacji. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, w rozdziale dotyczącym kierunków rozwoju przestrzennego, nie określa wszystkich zagadnień wskazanych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. określa wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w części tekstowej i graficznej oraz wymogi dotyczące: materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa i standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych. Obowiązujące Studium nie posiada w swej treści części zagadnień wymaganych wymienionym wyżej Rozporządzeniem.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium nie jest aktem prawa miejscowego (ust. 5), jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (ust. 4).

1.2. Cel opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przedstawia zakres przewidywanych zmian powstających na skutek realizacji ustaleń Studium. Celem opracowania jest stwierdzenie, czy i jakie przeobrażenia

w środowisku nastąpią na skutek realizacji zagospodarowaniu terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w projekcie Studium.

Należy przy tym mieć na uwadze, że Studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Istotne jest, iż Studium określa jedynie preferowane funkcje dla poszczególnych terenów, wyznaczone na podstawie wieloaspektowych uwarunkowań. Szczegółowy sposób zagospodarowania będzie określony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki rozwoju wskazane w Studium nie stanowią „docelowego obrazu” omawianego terenu. Jest to jedynie zbiór warunków, w oparciu o które możliwe jest dokonywanie nowego zagospodarowania. Nie ma żadnej pewności, że cały teren opracowania zostanie zainwestowany w pełni tak, jak Studium na to pozwala. Nie jest również możliwe do przewidzenia, w jakim okresie czasu następować będą przekształcenia poszczególnych terenów, a także określenie technologii, które będą towarzyszyć nowemu zainwestowaniu. Sprawia to, iż rzeczywisty wpływ ustaleń projektu Studium na środowisko zależeć będzie od szeregu złożonych czynników i jego przewidzenie na etapie projektowym jest praktycznie niemożliwe. Dlatego też na potrzeby poniższego opracowania konieczne jest przyjęcie pewnych założeń. Nie ma przesłanek do przewidywania, że teren objęty opracowaniem nie zostanie w całości zainwestowany i to na najmniej korzystnych dla środowiska, zgodnych ze Studium warunkach. Zatem podstawowym założeniem metodycznym jest przyjęcie, że – w zgodzie z projektowanymi ustaleniami – na całym terenie docelowo powstanie zainwestowanie w wielkości i skali maksymalnej, na jakie Studium pozwala.

Celem prognozy jest określenie rodzajów i – tam gdzie to możliwe – wielkości przekształceń poszczególnych komponentów środowiska oraz uciążliwości dla środowiska życia ludzi, jakie mogą być rezultatem realizacji ustaleń projektu Studium.

Sporządzenie prognozy stanowi element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest materiałem towarzyszącym projektowi Studium podczas opiniowania, uzgadniania oraz wyłożenia projektu Studium do publicznego wglądu. Prognoza nie podlega uchwaleniu przez Radę Miasta, nie stanowi ona aktu prawa miejscowego, nie jest również wiążąca dla organów gminy.

1.3. Zakres przestrzenny prognozy

Niniejsze opracowanie sporządza się na potrzeby projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszków, sporządzanego na podstawie uchwały Nr XLIV/501/06 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pruszkowa.

Obszar opracowania obejmuje teren całego miasta Pruszków w jego granicach administracyjnych.

1.4. Zakres przedmiotowy prognozy

Prognoza została sporządzona w zakresie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247).

1.5. Podstawy prawne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszków, sporządzanego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pruszkowa (uchwała Nr XLIV/501/06).

Opracowanie wynika z przepisów Ustawy z dnia 3 października 2008 r. – Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247).

1.6. Metodyka

Metodyka opracowania prognozy podyktowana została zakresem prognozy, określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247) oraz charakterem ustaleń projektu Studium i jego skalą.

Tok prac nad sporządzeniem prognozy przebiegał następująco:

1. Analiza głównych procesów rozwojowych zachodzących na terenie miasta Pruszków.

Z uwagi na fakt, iż teren miasta podlega dynamicznym przemianom społeczno – gospodarczym i przestrzennym, konieczne była identyfikacja i charakterystyka wybranych uwarunkowań miasta, które uznane zostały za istotne z punktu widzenia funkcjonowania środowiska.

2. Analiza stanu i funkcjonowania środowiska na terenie miasta Pruszków.

W analizie został uwzględniony stan środowiska na terenie miasta, wraz ze zmianami w nim zachodzącymi. Szczególnie zwrócono uwagę na tereny objęte ochroną, a także na istniejące i prognozowane zagrożenia środowiska, oraz problemy ochrony środowiska. Pozwoliło to na sprecyzowanie głównych problemów oraz tła dla oceny rozwiązań zawartych w projekcie Studium.

3. Analiza ustaleń zawartych w projekcie Studium.

Analiza ustaleń zawartych w projekcie Studium pozwoliła na wyodrębnienie działań przewidzianych w Studium, mogących wywierać wpływ na środowisko.

4. Klasyfikacja i ocena ustaleń projektu Studium.

Metoda dokonania klasyfikacji poszczególnych ustaleń projektu Studium w zakresie stopnia ich przewidywanego wpływu na środowisko przedstawiona została w odpowiednim rozdziale.

5. Ocena zgodności celów Studium w zakresie ochrony środowiska z celami ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Wymóg dokonania takiej oceny wynika z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247).

6. Określenie propozycji rozwiązań alternatywnych oraz metod analizy skutków realizacji ustaleń projektu Studium na środowisko.

Przeprowadzone analizy i ocena skutków realizacji ustaleń Studium umożliwiła, w razie stwierdzenia takiej potrzeby, określenie konieczności zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz określenia sposobu analizy skutków realizacji ustaleń projektu Studium na środowisko. Prognoza sporządzana była równolegle do powstającego projektu Studium, tym samym w przypadku stwierdzenia potencjalnego znaczącego oddziaływania rozpatrywanych rozwiązań na środowisko, korekty w zakresie ograniczenia ich negatywnego wpływu na środowisko wprowadzane były na bieżąco podczas prac projektowych.

1.7. Materiały wejściowe

Przy opracowywaniu posłużono się następującymi materiałami wyjściowymi:

- tekst i rysunek projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszków,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszkowa; przyjęte uchwałą Nr XXVIII/309/2000 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 16 listopada 2000 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Pruszków; mgr inż. Monika Pasternak – Wiśniewska, Łódź 2004,
- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla miasta Pruszkowa; Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi; mgr inż. Monika Pasternak – Wiśniewska, Łódź grudzień 2011 r.,
- Gminny program opieki nad zabytkami dla Miasta Pruszkowa na lata 2011-2015; uchwała Nr XIII/113/2011 z dnia 27 października 2011 r.; publikacja w Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego nr 235 z 22 grudnia 2011 r. poz. 8228,
- Strategia Rozwoju Pruszkowa do roku 2020,
- Plan gospodarki odpadami dla miasta Pruszkowa,
- Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pruszkowa na lata 2016 - 2026, załącznik do uchwały Nr XXIX.302.2017 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 2 marca 2017 r., zmienionej uchwałą Nr XXXVIII.391.2017 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 28 września 2017 r. oraz uchwałą Nr XXII.250.2016 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Pruszków (publikacja w Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z dnia 9 listopada 2016 r. poz. 9538), zmieniona uchwałą Nr XXXVIII.390.2017 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 28 września 2017 r. (publikacja w Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 27 października 2017 r. poz. 9590),
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pruszków na lata 2016 - 2019 z perspektywą do roku 2023, Green Key – Joanna Masiota - Tomaszewska - 2016 r. (uchwała Nr XVII.181.2016 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 25 lutego 2016 r.),

- Raport z realizacji programu ochrony środowiska dla miasta Pruszkowa; inż. R. Głazowski, grudzień 2009 r.,
- Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2016-2017,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa dla miasta Pruszkowa na lata 2020 - 2038, załącznik do uchwały Nr XVI.173.2920 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 15 stycznia 2020 r. (ze zm.),
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – (nie obowiązuje Dz. U. 2020 poz. 1378),
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, 2004,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, 2014,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, 2018,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030,
- Program ochrony środowiska Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015 – 2025 z perspektywą do 2020 roku, załącznik do uchwały Nr XLIV/376/2018 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 24 kwietnia 2018 r.,
- Program ochrony rzeki Utraty,
- Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego do roku 2015,
- Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego do roku 2025,
- Raport o oddziaływaniu na środowisko, Budowa autostrady A2 na odcinku granica woj. łódzkiego/mazowieckiego km 411-465,80 – węzeł Konotopa (z węzłem) km 456 – 239,67; (EKKOM sp. z o.o.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. U. woj. Maz. 2007, Nr 42, poz. 870),
- Uchwała Nr 76/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Dz. U. Woj. Maz. 2011, Nr 128, poz. 4086), zmieniona Uchwałą Nr 153/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2011 roku,

- raporty Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego,
- uzgodnienie stopnia i zakresu szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszkowa przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 16 stycznia 2009 r. (RDOŚ-14-WOO-7041-87/08/bs),
- uzgodnienie stopnia i zakresu szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszkowa przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2009 r. (ZNS.711-136-1/09.MK).

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Na potrzeby poniższego opracowania dokonano analizy uwarunkowań i przemian zachodzących na terenie Pruszkowa. Niniejszy rozdział zawiera krótką charakterystykę wybranych uwarunkowań miasta, które uznane zostały za istotne z punktu widzenia funkcjonowania środowiska. Szczegółowe charakterystyki przedstawione zostały w opracowaniach stanowiących materiały wejściowe do niniejszej prognozy.

2.1. Położenie i powiązania zewnętrzne miasta

Pruszków położony jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w Powiecie Pruszkowskim. Od południowego-zachodu graniczy z gminą Brwinów, od południowego-wschodu z gminą Michałowice, od północnego-wschodu z Piastowem, zaś od północy z gminą Ożarów Mazowiecki. Miasto leży na zachód od m.st. Warszawy, w niewielkiej odległości, ok. 15 km, od jego centrum.

Położenie w zachodniej części obszaru metropolitalnego Warszawy sprawia, że Pruszków jest miastem o dużym potencjale rozwojowym. Widać silne powiązania między Pruszkowem a Warszawą, zarówno pod względem gospodarczym i infrastrukturalnym, jak i społecznym. Obecnie miasto pełni funkcje głównie ośrodka mieszkaniowego i przemysłowo-usługowego.

Pruszków jest dobrze skomunikowany z aglomeracją warszawską. W północnej części miasta zrealizowana została autostrada A2, której połączenie z układem miejskim zapewnia węzeł autostradowy „Pruszków”. Przez miasto przebiegają dwie drogi wojewódzkie (nr 718 w kierunku Ożarowa Mazowieckiego i nr 719 relacji Warszawa – Pruszków – Żyrardów). Pozostałe dwie drogi wojewódzkie nr 701 (relacji Józefów - Ożarów Mazowiecki) oraz nr 760 (dojazd do stacji PKP od drogi nr 718) przebiegają przez fragmenty miasta. Ponadto przez miasto biegnie linia kolejowa Warszawa Zachodnia – Katowice i linia Warszawskiej Kolei Dojazdowej Warszawa – Grodzisk Mazowiecki/Milanówek. Do Pruszkowa kursuje także Szybka Kolej Miejska, łącząca miasto z Warszawą i Otwockiem. Jednocześnie jednak połączenia drogowe charakteryzują się dużą niewydolnością ze względu na ilość osób dojeżdżających do pracy poza miasto. Powoduje to również wzmożenie ruchu w samym mieście oraz zatłoczenie w godzinach szczytu. Problemem jest usprawnienie komunikacji wewnątrz miasta.

2.2. Zjawiska demograficzne

Liczba mieszkańców w roku 2014 r. na terenie miasta wynosiła blisko 57 tys. osób, co przy powierzchni miasta wynoszącej blisko 19,15 km² daje gęstość zaludnienia ok. 2,95 tys. osób/km².

W kolejnych latach nastąpiła korekta granic miasta Pruszkowa, obecnie powierzchnia miasta wynosi 19,19 km² (dane na luty 2021 r.).

Aktualnie miasto zamieszkuje 59 250 osób (stan na 31.12.2020 r., wg danych UM w Pruszkowie pobyt stały i czasowy), co daje średnią gęstość zaludnienia 3088 osób/km².

W mieście odnotowuje się stopniowe zwiększanie się liczby mieszkańców, wynikające zarówno z dodatniego salda migracji, jak i przyrostu naturalnego.

W mieście daje się zauważyć znaczącą różnicę w gęstości zaludnienia terenów zlokalizowanych na północ i południe od torów kolejowych. Gęstość zaludnienia największa jest w południowej części miasta, szczególnie w rejonie południowo-zachodu, gdzie miejscami przekracza 20 tys. osób/km². Najmniej zaludnione są północne krańce miasta, gdzie gęstość zaludnienia nie przekracza 1 tys. osób/km².

2.3. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

W rozwoju infrastruktury technicznej na terenie miasta daje się zauważyć wyraźną dysproporcję pomiędzy terenami położonymi w północnej części miasta, a w części południowej. Część południowa pokryta jest dobrze rozwiniętą siecią wodociągową, kanalizacyjną, gazową i energetyczną. W części północnej większość terenów nie jest podłączona do zorganizowanego systemu infrastruktury, co wynika głównie z ekstensywnego zagospodarowania tamtych obszarów.

Zaopatrzenie w wodę odbywa się z układu warszawskiego oraz z ujęć na terenie miasta. We wschodniej części miasta znajduje się stacja strefowa Malichy, pozwalająca na zaspokojenie niezbędnego ciśnienia w sieci. Ścieki sanitarne z terenu miasta przyjmuje oczyszczalnia ścieków przy ul. Domaniewskiej w północno-zachodniej części miasta. Pruszków zasilany jest w energię elektryczną przez PGE Dystrybucja S.A., przy pomocy stacji energetycznych 110/15kV. Źródłem energii na terenie Pruszkowa jest również Elektrociepłownia Pruszków oraz energia pozyskiwana z częściowo rekultywowanego składowiska odpadów „Góra Żbikowska”.

Jednym z głównych problemów komunikacyjnych Pruszkowa jest przeciążenie układu drogowego. Ma na to wpływ wieloletni brak inwestycji drogowych udrażniających ruch przez miasto (np. obwodnica), a także wzrastający od wielu lat stopień motoryzacji społeczeństwa. Codzienne zatory drogowe występują przede wszystkim na drodze nr 719 w kierunku Warszawy. Związane są one z masowym dojazdem mieszkańców Pruszkowa do pracy i szkół w Warszawie. Zwiększony ruch na tej trasie związany jest także z jej tranzytowym charakterem w relacji Warszawa – Żyrardów. Jednocześnie, w ciągu dnia, utrudnienia w płynnym przejeździe występują na głównych ulicach miasta.

Istotnym problemem jest również centralny przebieg magistrali kolejowej. Dezintegruje ona strukturę układu drogowego Pruszkowa. Na terenie miasta istnieje przejazd kolejowy w formie wiaduktu drogowego w ciągu ulicy Poznańskiej. Stanowi on główny przejazd w mieście, co wiąże się ze zmniejszoną płynnością ruchu zwłaszcza w godzinach szczytu. Przejazd kolejowy w ciągu ulicy Błońskiej został zlikwidowany, a w październiku 2019 roku otwarto w ciągu ulicy Błońskiej tunel

drogowej. Przy zachodniej granicy miasta funkcjonuje przejazd kolejowy w ciągu ul. Przejazdowej. Projektuje się przejazd kolejowy w formie wiaduktu drogowego w ciągu ulicy Grunwaldzkiej.

2.4. Użytkowanie gruntów

Powierzchnia miasta wynosi ok. 19 km², z czego zdecydowana większość to tereny zurbanizowane. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Pruszkowa wyróżnia się duży udział terenów zabudowanych (z przewagą zabudowy jednorodzinnej) i terenów komunikacji, które zajmują łącznie ponad 45% powierzchni miasta. Tereny otwarte (zieleń i wody powierzchniowe) zajmują natomiast ok. 26% obszaru Pruszkowa. Tereny zieleni to wszelkiego rodzaju zieleń urządzona i nieurządzona, zadrzewienia oraz zieleń ogródków działkowych i przydomowych. Stosunkowo najmniejszą powierzchnię zajmują tereny zabudowy usługowej. W stosunku do powierzchni całego miasta jest to zaledwie 8,5%. Większą powierzchnię zajmują tereny zabudowy przemysłowo-magazynowej – stanowi ona ponad 10% powierzchni miasta. Miasto Pruszków zawiera w swoich granicach także grunty wykorzystywane w celach rolniczych, w których występuje zabudowa zagrodowa oraz produkcja rolna (9%).

Obszar Pruszkowa jest silnie zurbanizowany, szczególnie w części południowej, jednak znajdują się tu także cenne pod względem przyrodniczym obszary. Do najważniejszych z nich należą dolina rzeki Utraty i część doliny rzeki Raszynki wchodzące w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a także Park Potulickich i Park Mazowsze.

2.5. Zagospodarowanie przestrzenne

Największa koncentracja terenów, na których występuje produkcja rolna oraz zabudowa zagrodowa to północne tereny miasta. Uzupełnione są one o obszary zieleni urządzonej oraz zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna to także tereny południowej oraz wschodniej części miasta. Zachodnia część miasta to głównie tereny przemysłowe oraz magazynowe. Towarzyszą jej także obszary zieleni jak również zabudowa mieszkaniowa. Tereny przemysłowo-produkcyjne występują także w południowej oraz centralnej części Pruszkowa. Największa koncentracja terenów pełniących funkcje usługowe są zlokalizowane w północno-zachodniej oraz w południowej części miasta. Usługi, które tam występują to: oświata, opieka zdrowotna, sport, administracja, handel i kultura. Tereny kolejowe przebiegają przez środek miasta, przecinając je z południowo-zachodniej części w kierunku północno-wschodnim. Równoległe do linii PKP ciągnie się trasa Warszawskiej Kolejki Dojazdowej. W Pruszkowie znajdują się także ogrody działkowe, zlokalizowane w centralnej, wschodniej i południowo-wschodniej części. Na wschodnich obrzeżach miasta znajduje się zespół szpitala psychiatrycznego w Tworkach.

Obszar miasta Pruszków posiada 59 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zajmują one łącznie ponad 80% powierzchni miasta (ponad 1500 ha). Sporządzanych jest kolejnych 28 projektów planów miejscowych, których powierzchnia wynosi ok. 161 ha (plany sporządzane dla terenów nie objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – bez uwzględniania sporządzanych zmian planów). Plany te obejmą swoim zasięgiem ok. 8,5% powierzchni Pruszkowa.

W Pruszkowie największy udział w wyznaczonym w planach przeznaczeniu terenów zajmują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, które zajmują ok. 25% (ok. 386 ha) powierzchni miasta objętych planami miejscowymi. Pod tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

przeznaczono ok. 5% (ok. 86 ha). Pod tereny komunikacji przeznaczonych jest kolejnych 21% (ok. 338 ha) obszaru miasta z planami miejscowymi, natomiast na tereny pod usługi publiczne przeznaczono w miejscowych planach ok. 5% (73 ha). W obowiązujących planach miejscowych na tereny zieleni i wód powierzchniowych przeznaczonych jest 12% obszarów, co stanowi ok. 197 ha. Tereny aktywności gospodarczej usług, składów i magazynów (U, UP, P) zajmują łącznie ok. 17% (ok. 275 ha). Pozostałe obszary obejmują tereny o wielofunkcyjnym przeznaczeniu.

Studium wskazuje, iż zagospodarowanie terenów sąsiadujących z liniami kolejowymi oraz wszelkie zamierzenia inwestycyjne planowane do realizacji w ich sąsiedztwie winny uwzględniać przepisy odrębne z zakresu transportu kolejowego, warunków technicznych dot. budynków i ich usytuowania, usytuowania drzew ochrony środowiska, prawa wodnego, poziomu hałasu, warunków technicznych dot. skrzyżowań linii kolejowych.

3. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO PROJEKTEM STUDIUM

3.1. Charakterystyka stanu środowiska

Szczegółowa charakterystyka stanu środowiska na terenie Pruszkowa zawarta jest w dokumentach stanowiących materiały wejściowe do niniejszej prognozy. Nie jest celowe jej ponowne przytaczanie. Poniżej zawarta została skrócona charakterystyka poszczególnych elementów środowiska.

Położenie przyrodnicze

Miasto Pruszków położone jest w mezoregionie Równiny Łowicko-Błońskiej, który stanowi część makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej, która wchodzi z kolei w skład Niziny Środkowopolskiej, należącej do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego [J. Kondracki 1994].

Istotny, z punktu widzenia środowiska przyrodniczego, jest miejski charakter przestrzeni Pruszkowa. Jako obszar zurbanizowany nie posiada on szczególnie rozległych, cennych przyrodniczo obszarów. Tereny zieleni występują w formie terenów zieleni urządzonej, takich jak parki, ogrody działkowe, ogrody przydomowe, zieleń towarzysząca obiektom usługowym i inne oraz terenów zieleni nieurządzonej. Dodatkowy element systemu przyrodniczego miasta stanowią tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, koncentrujące się głównie w jego północnej części.

Do najważniejszych pod względem przyrodniczym obszarów miasta należą dolina rzeki Utraty i część doliny rzeki Raszynki wchodzące w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który zapewnia ciągłość funkcjonalno-przestrzenną ekosystemów leśnych, łąkowych i wodnych, toteż główny ciąg przyrodniczy gminy przebiega doliną rzeki Utraty. Zapewnia on ciągłość powiązań przyrodniczych w skali regionu oraz łączność przyrodniczą terenów miasta z terenami sąsiednimi. Funkcjonowanie korytarza wzdłuż Utraty ograniczone jest w związku z miejską organizacją przestrzeni wzdłuż koryta rzeki oraz uregulowaniem rzeki i pozbawieniem jej doliny naturalnej roślinności. System powitań przyrodniczych uzupełniają doliny Żbikówki (łącząca Utratę z terenami gminy Ożarów Mazowiecki) oraz Regułki – rowu U-1 (zapewniającej połączenie z gminą Michałowice).

Rzeźba terenu

Rzeźba Pruszkowa cechuje się stosunkowo niewielkim zróżnicowaniem, ponieważ wysokości względne mieszczą się w przedziale 90-101 m n.p.m., a spadki terenu sięgają maksymalnie 3%. Elementem charakterystycznym, który zdecydowanie odznacza się na tym terenie, jest dolina rzeki Utraty. W mniejszym stopniu zauważalne są doliny rzeki Żbikówki i ciekę Regułki (rowu U-1) czy pojedyncze zagłębienia bezodpływowe. Pozostały obszar jest równinny (równina o charakterze erozyjno-denudacyjnym). Formę wyróżniającą się w rzeźbie terenu stanowi składowisko odpadów – Góra Żbikowska.

Budowa geologiczna i kopaliny

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego według J. Kondrackiego analizowany obszar znajduje się w regionie Europy Środkowej, w prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Niziny Środkowopolskie. Dalszy podział wskazuje na jego położenie w zasięgu makroregionu Nizina Środkowomazowiecka, we wschodniej części mezoregionu Równina Łowicko-Błońska. Utwory znajdujące się w podłożu to utwory mineralne.

Obszar południowej i północnej część miasta tworzą piaski i mułki wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe. Miąższość utworów pochodzących z czwartorzędu wynosi ok. 2-6 m w okolicy Gąsina, natomiast na pozostałym obszarze dochodzi do 30 m. Dna dolin rzecznych utworzone są z mułków i piasków ze żwirem. Miejscami w dolinie Utraty występują torfy. Największe ich kompleksy zlokalizowane są przy zachodniej granicy miasta, jednak znaczna ich powierzchnia uległa zniszczeniu w wyniku zlokalizowania tam składowiska odpadów (Góra Żbikowska). Nieco mniejsze powierzchniowo kompleksy znajdują się również przy wschodniej granicy miasta – w rejonie Stawów Pęcickich. W wyniku urbanizacji i industrializacji na coraz większych fragmentach Pruszkowa występują utwory antropogeniczne.

Na terenie miasta nie występują udokumentowane złoża kopaliny. W mieście jednak znajdują się wyrobiska piasku i gliny (w północnej i południowej części Pruszkowa), które były wydobywane ze złóż położonych w obrębie kemów.

Warunki geotechniczne

Grunty na terenie Pruszkowa są w przeważającej części gruntami nośnymi, a zatem przydatnymi pod zabudowę. Ograniczenia dla możliwości posadowienia budynków ze względu na warunki gruntowo-wodne (grunty słabonośne lub nienośne) występują w mieście w lokalnych obniżeniach terenowych (bez możliwości odpływu) i dolinach cieków wodnych, gdzie obserwuje się płytsze zaleganie wód gruntowych (okresowo także stagnującej na powierzchni). Warunki gruntowo-wodne są także niekorzystne w rejonach, gdzie występują utwory gliniaste i mułkowe, przy istnieniu których możliwe jest pojawienie się wód śródglinowych bądź na obszarach, gdzie występują utwory podścielone nieprzepuszczalnymi lub o słabej przepuszczalności utworami gliniastymi i mułkowymi.

Gleby

Na terenie Pruszkowa dominują nieco słabsze pod względem żyzności gleby brunatne wylugowane i kwaśne, bielcowe oraz pseudobielcowe, w niewielkich ilościach czarne ziemie właściwe wykształcone na podłożu gliniastym i piaszczystym. Gleby te są ubogie w składniki pokarmowe oraz okresowo za suche. Ich rolnicza przydatność klasyfikuje je do średnich kompleksów: żytniego dobrego i bardzo dobrego, zbożowego pastewnego mocnego i słabego, natomiast klasyfikacja bonitacyjna zalicza je do klasy IV (IVa i IVb).

Najwartościowsze gleby wykształciły się na podłożu gliniastym i gliniasto-piaszczystym. Należą do nich głównie: gleby brunatne wylugowane i kwaśne, bielcowe oraz pseudobielcowe, niekiedy w bardzo małych ilościach czarne ziemie właściwe. Są to gleby średniej zasobności o składzie mechanicznym pyłów podścielanych gliną, posiadające właściwe stosunki wodno-powietrzne, bądź okresami za suche. Należą one do kompleksu pszennego dobrego, żytniego bardzo dobrego i dobrego. Zalicza się je do III (IIIa i IIIb) klasy bonitacyjnej.

Na analizowanym obszarze występują także gleby brunatne wylugowane i kwaśne wykształcone na podłożu piaszczystym. Są to gleby ubogie w składniki pokarmowe o składzie mechanicznym od piasków słabogliniastych po piaski luźne. Zalicza się je do V klasy bonitacyjnej, zaś klasyfikacja wartości rolniczej przyporządkowuje je do kompleksu żytniego słabego.

W okolicach rzeki Utraty, a dokładniej w obniżeniach dolinnych w zachodniej części opracowania wyróżnić można gleby organiczne torfowe.

Wody powierzchniowe

Obszar Pruszkowa zlokalizowany jest w zlewni rzeki Utrata. Utrata jest prawym dopływem rzeki Bzury. Utrata stanowi najważniejszy element sieci hydrograficznej terenu. Jej wody zasilają dodatkowo trzy prawostronne dopływy (uregulowane) – Raszynka, Żbikówka i ciek Regułka – rów U-1.

Raszynka wpada do Utraty bezpośrednio przy wschodniej granicy miasta. Rzeka Żbikówka ma długość 6,6 km, wpada ona do Utraty na wysokości wysypiska odpadów. Na dolnym odcinku rzeka jest zasilana przez sieć rowów melioracyjnych. Ostatni z dopływów, ciek Regułka (rów U-1) o długości 7,5 km, w pobliżu hali sportowej KS „Znicz” wpływa do kanału zamkniętego. Drugie ujście Regułka (rów U-1) stanowi kanał ulgi, który znajduje się w okolicy stadionu „Znicz”.

Kolejnymi elementami układu hydrograficznego Pruszkowa są zbiorniki wodne usytuowane w środkowej i północno-zachodniej części miasta. Stanowią one pozostałość po dawnych wyrobiskach gliny. Ponadto w Parku Potulickich znajdują się cztery stawy (Wielki, Środkowy, Południowy i Wschodni), trzy mniejsze akwenty (Z-1, Z-2, Z-3) i trzy doprowadzalniki wody do stawów, budowli wodnych. Następny zespół zbiorników (Glinianki) znajduje się w Parku Mazowsze, na który składają się dwa akwenty.

Ważnym elementem sieci hydrograficznej jest również kompleks stawów rybnych o powierzchni ponad 60 ha, które graniczą z miastem (Stawy Pęcickie).

Wody podziemne

Obszar objęty Studium znajduje się w zasięgu nieudokumentowanego, trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych GZWP nr 2151 (Subniecka Warszawska – część centralna), będącego częścią większej jednostki: GZWP nr 215 (Subniecka Warszawska). Zgodnie z danymi zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego teren miasta Pruszkowa znajduje się w Obszarze Wysokiej Ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

W zasięgu miasta znajduje się kilka poziomów wodonośnych, które występują w obrębie dwóch głównych pięter wodonośnych – trzeciorzędowego i czwartorzędowego.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne zawiera dwa poziomy wodonośne. Pierwszy z nich to poziom oligoceński, który zalega głębiej. Tworzą go dwie piaszczyste warstwy oddzielone od siebie warstwą mułków o grubości 10 m. Dolny poziom składa się z piasków drobnoziarnistych zalegających na głębokości 210-235 m p.p.t., natomiast górny – z piasków średnioziarnistych na głębokości 180-200 m p.p.p.t. Wody czerpane z tego poziomu muszą być uzdatniane ze względu na podwyższoną zawartość związków żelaza. Wydajność studni pobierających z niego wodę wynosi ok. 76 m³/h.

Drugi poziom wodonośny w obrębie piętra trzeciorzędowego to poziom mioceński, tworzony przez piaski o różnej granulacji, które bezpośrednio zalegają na poziomie oligoceńskim. Zwierciadło wód mioceńskiego poziomu wodonośnego stabilizuje się na głębokości ok. 3 m p.p.t. Wody z tego poziomu nie są analizowane, ponieważ cechują je niekorzystne cechy organoleptyczne. Jest to także poziom mniej wydajny (ok. 10 m³/h).

Na czwartorzędowe piętro wodonośne składają się trzy poziomy wodonośne. Najpłycej zalegająca warstwa zalega na głębokości do 10 m, kolejna w strefie 10-70 m, a ostatnia – poniżej 70 m. Pierwsza z wymienionych warstw jest najbardziej podatna na zanieczyszczenia ze względu na tylko częściową izolację od wpływów zewnętrznych.

Na terenie Pruszkowa znajdują się cztery punkty ujęcia wód z utworów trzeciorzędowych oraz dwadzieścia osiem ujęć wód czwartorzędowych. Istnieje również pięć awaryjnych ujęć wody, które są wykorzystywane w momencie awarii lub wyłączenia magistrali warszawskiej.

Klimat

Zgodnie z podziałem Polski na regiony (Wosia A. 1994) Pruszków położony jest w Środkowomazowieckim regionie klimatycznym. Średnia roczna temperatura dla analizowanego obszaru wynosi 7,9°C (dla stycznia ok. -3,5°C dla lipca +18°C), zaś roczna amplituda przekracza 22°C.

Teren ten zalicza się do strefy najniższych opadów i wynoszą one średnio 518 mm. Średnia liczba dni w roku z opadem wynosi 130. Na rok przypada średnio 46 dni z mgłą, zaś średnie roczne zachmurzenie wynosi ok. 6,5 stopnia pokrycia nieba (w skali 1:10). Średnia wilgotność względna powietrza w roku wynosi ok. 80%.

Długość okresu wegetacyjnego wynosi średnio 200-210 dni w roku. Na obszarze opracowania dominują wiatry z kierunku zachodniego, zaś średnia roczna prędkość wiatrów wynosi ok. 3,9 m/s.

Roślinność

Biorąc pod uwagę położenie geobotaniczne, miasto leży w okręgu Łowicko-Warszawskim, leżącym na obszarze podkrajny Południowo-Mazowieckiej, która stanowi część krainy Południowomazowiecko-Podlaskiej, będącej częścią poddziału Mazowieckiego i działu Mazowiecko-Poleskiego, wchodzących w skład podprovincji Środkowoeuropejskiej właściwej i prowincji Środkowoeuropejskiej [J.M. Matuszkiewicz, 1994].

Pruszków charakteryzuje się typowo miejską organizacją zieleni. Zieleń tu występująca ma charakter antropogeniczny. Największą powierzchnię zieleni analizowanego obszaru zajmują parki miejskie. Na ich terenie rośnie bardzo dużo starych drzew różnych gatunków. Wyróżnić tu można: lipy, olchy, jesiony, modrzewie, kasztanowce, wiązy, topole i klony.

Znaczną powierzchnię zieleni zajmują także skwery i zieleńce. Są to głównie trawniki wymagające zaledwie zabiegów pielęgnacyjnych oraz porządkowych, zlokalizowane głównie pomiędzy ulicami w centrum miasta. Obiektom usługowym zazwyczaj towarzyszy zieleń urządzona w postaci trawników z drzewami oraz krzewami, pełniąca głównie funkcje ozdobne. Tego typu roślinność można także spotkać przy zabudowie wielorodzinnej. Zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej to głównie przydomowe ogrody z uprawami ogrodniczymi, ozdobną roślinnością i sadami.

Istotną rolę pełnią także szpalery drzew zlokalizowane wzdłuż ulic oraz ciągów pieszo jezdnych. Wśród dominujących tu gatunków wyróżnić można klony, lipy, jesiony, rzadziej robinie i topole. Na obszarze opracowania występują w niewielkiej ilości cenne skupiska zieleni wysokiej.

Zbiorowiska roślinne wzdłuż Utraty uległy silnym przekształceniom antropogenicznym. W części wschodniej miasta rzeka przepływa przez obszar parków oraz tereny zieleni urządzonej skwerów i zieleńców. W części zachodniej tereny bezpośrednio przy rzece pozostają niezainwestowane – pokrywa je roślinność niska z miejscowo występującymi zadrzewieniami i zakrzaczeniami. Na pewnym odcinku rzek przepływa w sąsiedztwie kompleksu ogrodów działkowych.

Świat zwierzęcy

Na terenie miasta nie występują szczególnie bogate środowiska świata zwierzęcego. Występują tu gatunki typowe dla terenów zurbanizowanych.

Dominującą grupą zwierząt występujących na analizowanym obszarze jest gromada ptaków. Najliczniejszych reprezentantów tej grupy można spotkać w Parku Potulickich oraz wzdłuż cieków Żbikówki i Utraty. Spośród grupy ssaków można tu wyróżnić krety, wiewiórki, zaobserwowano także występowanie piżmaka i łasicowatych oraz zajęcy.

Gady na obszarze całej Polski objęte są ochroną prawną. Reprezentantem tej grupy jest tu jaszczurka zwinka. Płazy także są objęte ochroną prawną w całości lub w okresach godowych. Przedstawicielami płazów są na tym obszarze gatunki bezogonowe np. żaba trawna.

Wśród gromady ryb można zaobserwować występowanie: płoci, karpia, uklei, miętusa, okonia i szczupaka. Bezkręgowce natomiast są najmniej poznana grupą zwierząt na obszarze opracowania.

Walory krajobrazowe

Krajobraz Pruszkowa ma charakter typowy dla obszarów miejskich. W części południowej jest to krajobraz terenów silnie zurbanizowanych, z terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, usług, składów, magazynów i terenów przemysłowych. W części północnej zabudowa ma charakter bardziej ekstensywny. Dominuje tam mieszkalnictwo jednorodzinne, a także zachowały się obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a wraz z nimi krajobraz terenów otwartych. W części północnej ukończona została i oddana do użytku autostrada A2, która wywiera istotny wpływ na krajobraz tej części miasta. Charakterystycznym punktem na mapie miasta jest poddawane rekultywacji składowisko odpadów „Góra Żbikowska”.

Istotnym elementem krajobrazu jest dolina rzeki Utraty, wchodząca w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Ważnym uzupełnieniem krajobrazu miasta są elementy krajobrazu kulturowego, w szczególności zachowane parki zabytkowe.

3.2. Funkcjonowanie środowiska

Projekt Studium sporządzony jest dla obszaru miejskiego – cały teren objęty opracowaniem został silnie przekształcony w wyniku działalności człowieka. Przeważającą część terenu zajmują obszary zainwestowane – zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej i usługowej, a także tereny komunikacji i zajęte pod obiekty infrastruktury. Doszło na nich do przekształceń typowych dla terenów nowych inwestycji w zakresie rzeźby, powierzchni biologicznie czynnych, klimatu, roślinności, krajobrazu, systemów ekologicznych, bioróżnorodności, zagrożeń odpadami czy zagrożeń hałasem.

Stopień przekształceń jest różny w poszczególnych częściach miasta. Stosunkowo najmniejszym przekształceniom podlegały tereny zlokalizowane w północnej części miasta, które w dużej mierze zajmuje aktywna przyrodniczo rolnicza przestrzeń produkcyjna. Sytuacja uległa zmianie w związku z budową w tym rejonie autostrady A2. Terenem o stosunkowo najmniejszym stopniu przekształceń środowiska, w stosunku do stanu naturalnego, jest dolina rzeki Utrata przecinająca miasto z południowego-wschodu na północny-zachód. Intensywna działalność człowieka prowadzona na terenie miasta wywiera istotny wpływ na funkcjonowanie środowiska.

Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Naturalna rzeźba terenu Pruszkowa jest mało urozmaicona. Jest to monotonna, płaska równina o niewielkich różnicach wysokości. Rzeźba terenu została dodatkowo przekształcona przez działalność człowieka. Dotyczy to zarówno terenów zurbanizowanych, jak i zachowanych terenów rolnych. W obydwu przypadkach doszło do niwelacji naturalnych różnic wysokości, jednak ze względu na fakt, iż były one stosunkowo niewielkie, nie miało to dużego znaczenia. Wpłynęło to na przekształcenia wierzchnich warstw geologicznych pokrywających teren gminy, nie miało natomiast większego wpływu na stan głębiej położonych utworów. Przekształcenia te są trwałe. Największym sztucznym nasypem, wyróżniającym się w krajobrazie, jest „Góra Żbikowska” – składowisko odpadów. Zlokalizowane jest w zachodniej części miasta, nad doliną Utraty, w pobliżu oczyszczalni ścieków. Znaczna część wysypiska nie jest użytkowana już od kilku lat – prowadzona jest jego rekultywacja na cele rekreacyjne. Jedna z kwater ciągle pozostaje w użytkowaniu.

Gleby

Działalność człowieka doprowadziła do istotnych zmian w glebach występujących na obszarze miasta. Na terenach zabudowanych i pokrytych powierzchniami nieprzepuszczalnymi gleby uległy całkowitemu zniszczeniu, w związku z czym niemożliwe stało się pełnienie przez nie naturalnych funkcji, w tym w szczególności funkcji retencyjnej. Gleby pozostały na terenach zieleni towarzyszącej zabudowie, jednak uległy one antropogenezacji. Dodatkowo obserwuje się zjawisko przenawożenia gleb na terenach zieleni towarzyszących zabudowie. Część terenów zainwestowanych pokrywają niezwiązane ze sobą utwory antropogeniczne, nawiezione w celu sztucznego podniesienia poziomu terenu.

W północnej części miasta znajdują się stosunkowo rozległe tereny rolne. Gleby na tym obszarze podlegały przekształceniom w związku z prowadzoną tam działalnością rolniczą. Doszło do istotnych zmian jakościowych, wynikających z zmiany struktury oraz właściwości chemicznych gleb w porównaniu do stanu naturalnego. Całkowitemu przekształceniu uległa wierzchnia, próchnicza warstwa gleb. Wpływ na to miały w głównej mierze przekształcenia mechaniczne, ilość i rodzaj

stosowanych nawozów, a także rodzaj prowadzonej uprawy. Ze względu na fakt, iż większość z tych terenów nie jest już użytkowana rolniczo, nie dochodzi do dalszy przekształceń. Dodatkowo, w związku ze zrealizowaną autostradą A2 z węzłem „Pruszków”, doszło do całkowitego zniszczenia gleb pod drogą.

Brak jest dokładnych danych dotyczących zanieczyszczenia gleb na terenie Pruszkowa. Jednak badania gleb prowadzone na terenach zurbanizowanych wskazują, że gleby terenów miejskich charakteryzują się wyższym poziomem zanieczyszczeń w porównaniu do terenów niezurbanizowanych. Wynika to z koncentracji źródeł emisji zanieczyszczeń na terenach zabudowanych. Wielkość zanieczyszczeń zależy od rodzaju i intensywności zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta. W szczególności spodziewać się można zanieczyszczenia metalami ciężkimi terenów położonych wzdłuż dróg. Na stan jakościowy gleb negatywnie wpływa fakt niepełnego rozwoju kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza w północnej części miasta, co może prowadzić do przenikania zanieczyszczeń z nieszczelnych zbiorników przydomowych.

Wody powierzchniowe

Płynąca przez miasto rzeka Utrata objęta jest kontrolą stanu czystości. Zaliczana jest do najbardziej zanieczyszczonych rzek w województwie mazowieckim. Ostatni monitoring jakości wód Utraty przeprowadzany był w roku 2009. Potencjał ekologiczny rzeki określony został jako słaby, zaś jej stan fizykochemiczny jako poniżej dobrego. Wskaźnikami determinującymi zły stan wód były przede wszystkim: BZT5, ogólny węgiel organiczny oraz wskaźniki związków azotu i fosforu. Kontroli jakości stanu fizykochemicznego poddane zostały również wody Żbikówki, których stan oceniony został jako poniżej dobrego. Wskaźnikami o tym decydującymi były głównie: BZT5 oraz związki azotu.

Utrata jest bardzo zanieczyszczona na odcinku od miasta Pruszkowa do ujścia do rzeki Bzury. Pruszków zalicza się do głównych emitatorów zanieczyszczeń do Utraty. Na terenie miasta znajduje się m.in. piętnaście punktów zrzutu podczyszczonych i nieoczyszczonych ścieków z kanalizacji deszczowej bezpośrednio do Utraty. Na stan wód w Utracie wpływa również jakość wód jej dopływów – Żbikówki i Regułki (rowu U-1), które również narażone są na silne zanieczyszczenia. Dodatkowo bezpośrednio nad rzeką zlokalizowane jest składowisko odpadów, założone na glebach przepuszczalnych, z nieizolowaną niecką.

Wody podziemne i gruntowe

Problem pogarszania się jakości wód podziemnych jest istotnym zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców miast. Najbardziej narażone na zanieczyszczenie są wody gruntowe pierwszego poziomu wodonośnego występujące najpłycej i nie izolowane od powierzchni utworami trudno przepuszczalnymi, zasilane intensywnie przez infiltrujące opady atmosferyczne. Szczególnie negatywny wpływ na stan jakościowy wód tego poziomu wywiera nie w pełni rozwiązany problem gospodarki ściekowej. Część obszaru miasta nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnej, w związku z czym ścieki sanitarne, przed odprowadzeniem do oczyszczalni, magazynowane są w indywidualnych zbiornikach przydomowych. Z powodu nieszczelności zbiorników, często dochodzi do infiltracji ścieków do płytkich wód podziemnych. Brak jest inwentaryzacji i kontroli zbiorników przydomowych, przez co dokładne określenie skali zjawiska jest niemożliwe.

Do zanieczyszczenia wód podziemnych dochodzi również w wyniku infiltracji zanieczyszczeń osadzających się na powierzchni ziemi. Potencjalnymi emitarami tego typu zanieczyszczeń są wszystkie zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie miasta, a także ciągi komunikacyjne.

Szczególnie istotne punktowe źródło zanieczyszczeń stanowi składowisko odpadów „Góra Żbikowska”. Pod składowiskiem znajdują się utwory organiczne typu torfowe oraz piaski średnio i gruboziarniste, niekiedy także żwiry. Zwierciadło wód nie jest izolowane, co sprawia, że wody infiltrujące przez odpady ługują do wód podziemnych substancje chemiczne i biologiczne. Wyniki lokalnego monitoringu wód podziemnych pod składowiskiem przeprowadzane kilka lat wstecz wskazywały na IV i V klasę wód.

Wpływ na stan jakościowy wód podziemnych wywierają także cmentarze zlokalizowane na terenie miasta. Badania wykazały, iż cmentarze wywierają istotny wpływ na środowisko przyrodnicze, w szczególności zagrożone są wody podziemne, które zanieczyszczane są związkami pochodzącymi ze zwłok ludzkich. Wielkość tych zanieczyszczeń zależy od środowiska przyrodniczego miejsc pochówku. Wielkość zanieczyszczeń wód podziemnych zależy od budowy geologicznej, która z kolei ma wpływ na stopień rozpuszczalności tkanek ludzkich i przechodzeniu ich do środowiska. Istotne znaczenie w tych procesach odgrywają warunki utleniania w podłożu, które są konsekwencją ulewnych deszczy oraz kwaśny odczyn podłoża. Oba te czynniki przyspieszają zanik tkanek zwłok ludzkich. Na terenie Pruszkowa brak jest badań, które pozwoliłyby na określenie rzeczywistego wpływu poszczególnych nekropolii na środowisko.

Wody podziemne wymagają ochrony przede wszystkim z uwagi na fakt wykorzystywania ich na szeroką skalę jako podstawowe źródło dla celów zaopatrzenia ludności w wodę oraz jako uzupełnienie wykorzystywanych wód powierzchniowych o niższej jakości. Ponadto stanowią rezerwę wody pitnej dla przyszłych pokoleń.

Zasoby wód podziemnych mogą ulegać degradacji jakościowej w wyniku zanieczyszczeń antropogenicznych. Z powodu gospodarczego znaczenia oraz powszechnego zagrożenia wody te zostały objęte programem monitorowania, którego celem jest wspomaganie działań zmierzających do likwidacji źródeł skażenia. Jakość wód gruntowych ulega ciąglemu pogorszeniu i zależna jest ona od sposobu zagospodarowania terenu. Lokalnie zawierają one zwiększone zawartości związków azotu (azotanów i azotynów), siarczanów, a nawet substancji ropopochodnych i detergentów.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896) określa następujący sposób przedstawienia wyników klasyfikacji wód podziemnych (nieaktualne – uchylone w 2014 r.).

- Klasa I – wody bardzo dobrej jakości
- Klasa II – wody dobrej jakości
- Klasa III – wody zadowalającej jakości
- Klasa IV – wody niezadowalającej jakości
- Klasa V – wody złej jakości

Badania wód podziemnych przeprowadzone na terenie powiatu pruszkowskiego wskazują, że jakość wód w zależności od miejsca pomiaru zaliczono do klas II-IV. W punkcie pomiarowym na terenie Pruszkowa, w roku 2010 wody podziemne zaklasyfikowane zostały do III klasy czystości.

Rozwój zabudowy i terenów nieprzepuszczalnych w Pruszkowie wpływa również na obniżenie poziomu wód podziemnych. Do obniżania zwierciadła wód dochodzi w wyniku bezpośredniego osuszania terenów pod nowe inwestycje, oraz pośrednio w związku ze zmniejszoną, w porównaniu do stanu naturalnego, infiltracją wód opadowych, a zwiększonym parowaniem.

Na terenie Pruszkowa, dla Utraty sporządzone zostało Studium dla terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, gdzie wyznaczony został zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie 1%. W przypadku Utraty problemem jest przyłączanie do rzeki i jej dopływów kolektorów burzowych, które wywierają bezpośredni wpływ na wielkość przepływu.

Jakość powietrza atmosferycznego

Zanieczyszczenia powietrza związane są zarówno z emisją punktową, jak i obszarową czy liniową. Głównymi emitorami zanieczyszczeń na terenie Pruszkowa są zakłady przemysłowe i energetyczne. Ponadto zanieczyszczenia związane są także z komunikacją i działalnością sektora komunalno-bytowego. Według danych na rok 2010 stężenia zanieczyszczeń, dla których określone są poziomy dopuszczalne (benzen, SO₂, CO, Pb, O₃) nie przekraczały wartości dopuszczalnych. Do przekraczania poziomów dopuszczalnych dochodziło w przypadku NO₂, pod względem którego cała aglomeracja warszawska zakwalifikowana została do klasy C. Przekraczane były również dopuszczalne poziomy pyłu zawieszonego PM10, zarówno wartości średnie dzienne, jak i norma roczna. Według danych na rok 2013 stężenia zanieczyszczeń, dla których określone są poziomy dopuszczalne (benzen, NO₂, SO₂, CO, Pb, O₃) nie przekraczały wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji. Jedyne przekroczenie dopuszczalnej wartości średniej dziennej, powiększonej o margines tolerancji, był pył zawieszony PM10. Normy roczne tego pyłu zawierają się w granicach dopuszczalnych.

Na terenie Pruszkowa decydujące znaczenie mają źródła emisji związane z: przemysłem, zakładami energetycznymi, komunikacją i działalnością sektora komunalno-bytowego. O ile wielkość emisji z zakładów przemysłowych jest wiadoma, objęta ewidencją i kontrolą, to pozostałe źródła są trudne do zbilansowania i nie są kontrolowane.

Na terenie Pruszkowa działa 18 podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego (dane za: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pruszkowskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024).

Zanieczyszczenia pochodzące z ciągów komunikacyjnych to głównie: tlenek azotu, tlenek węgla, węglowodory oraz pył, w skład którego wchodzi związek ołowiu, kadmu, miedzi i niklu. Tereny najbardziej narażone na działanie tych zanieczyszczeń to tereny wzdłuż ul. Przejazdowej, Alei Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskich, ul. Poznańskiej, ul. Ludwika Waryńskiego, ul. Bolesława Prusa, Alei Armii Krajowej, ul. 3-go Maja i autostrady A2.

Do pogorszenia jakości stanu powietrza przyczyniają się także nieprzyjemne zapachy pochodzące z zakładów chemicznych oraz zakłady gospodarki komunalnej, jak również indywidualne punkty gromadzenia ścieków.

Istotnym, z punktu widzenia jakości powietrza atmosferycznego, elementem struktury miasta jest dolina rzeki Utrata. Pełni ona istotne funkcje przewietrzające, łagodząc tym samym poziom zanieczyszczeń powietrza, dzięki zapewnianiu ciągłej cyrkulacji i wymiany powietrza.

Klimat akustyczny

Na klimat akustyczny wpływ ma głównie hałas komunikacyjny. Około 80% zagrożeń akustycznych stanowi hałas drogowy. Przyczynia się do tego ciągle wzrastający ruch uliczny. Rejonami najbardziej zagrożonymi oddziaływaniem hałasu drogowego są: autostrada A2, ul. Przejazdowa, Al. Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie, ul. Poznańska, ul. Waryńskiego, ul. Bolesława Prusa, Al. Armii Krajowej oraz ul. 3-go Maja. Istotny wpływ na klimat akustyczny ma także hałas kolejowy. Przez teren Pruszkowa przebiega czterotorowa linia magistralna Warszawa - Katowice oraz dwutorowa linia Warszawskiej Kolejki Dojazdowej. Mapy hałasu sporządzone w 2017 r. dla linii kolejowych nr 1 i 447 dostępne są na portalu mapowym PKP <http://mapa.plk-sa.pl>. Na terenie Pruszkowa ostatnie badania natężenia hałasu akustycznego przeprowadzone były w roku 2007 przy Al. Wojska Polskiego i wynikało z nich, że bezpośrednio przy jezdni poziom hałasu kształtował się na poziomie ok. 66,7dB w porze dnia i 64,0dB w porze nocy. Na podstawie analizy hałasu od dróg o natężeniu ruchu podobnym do głównych ulic Pruszkowa ustalono, że zarówno dla głównej sieci dróg, jak i tras kolejowych, w pasie 100 m od krawędzi jezdni i osi skrajnych torów poziom hałasu może przekraczać 60dB. Ze względu na oddziaływanie akustyczne komunikacji kolejowej wyznaczono pas oddziaływania akustycznego o szerokości 140 – 150 m wzdłuż linii PKP po obu stronach oraz pas o szerokości 100 m wzdłuż linii WKD po obu jej stronach.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż wybranych dróg wojewódzkich z terenu województwa mazowieckiego został określony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 48/18 z 24 kwietnia 2018 r., zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, tj. dotyczący obszarów dróg wojewódzkich zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne.

Stosunkowo niedawno do użytku została autostrada A2, przebiegająca w północnej części miasta. Na terenie Pruszkowa, na praktycznie całej długości, jest ona otoczona ekranami akustycznymi. Zgodnie z raportem oddziaływania na środowisko zapewniać one mają zachowanie norm akustycznych na terenach zabudowy w pobliżu korytarza autostrady. Ponieważ drogę oddano do użytku stosunkowo niedawno, nie został przeprowadzony jeszcze monitoring porealizacyjny, który wskazywałby rzeczywisty poziom hałasu.

Hałas związany z przemysłem także ma wpływ na klimat akustyczny. Głównymi zakładami wpływającymi na klimat akustyczny są: Polzug i Elmart. Uciążliwości wywołują także lokalne zakłady przemysłu spożywczego, chemicznego, kotłownie oraz zakłady rzemieślnicze. Źródłem hałasu są głównie: systemy wentylacyjne, szlifierki, sprężarki, pompy, urządzenia chłodnicze, urządzenia do obróbki drewna, wibropasy, wibratory oraz transport wewnątrz zakładowy.

Ruch lotniczy nie ma istotnego wpływu na hałas ze względu na brak głównych korytarzy lotniczych i stref nalotu nad terenem Pruszkowa. Zdarza się jednak, iż rejon wschodniej części miasta wykorzystywany jest do nalotu awaryjnego lądowania, co może skutkować krótkotrwałym, wzmożonym hałasem. Północno-wschodni kraniec miasta objęty został Obszarem Ograniczonego Użytkowania od Portu Lotniczego im. F. Chopina w Warszawie. Zgodnie z Uchwałą Nr 76/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie na obszarze tym obowiązują określone wymagania techniczne dotyczące budynków.

Pola elektromagnetyczne

Ilość sztucznych źródeł promieniowania niejonizującego na terenie Pruszkowa ciągle wzrasta. Promieniowanie to związane jest z każdym przepływem energii elektrycznej. Potencjalne zagrożenie

tym promieniowaniem znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie linii energetycznych wysokiego napięcia, stacji transformatorowych oraz w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych.

Na obszarze opracowania znajdują się 3 stacje energetyczne, sieć napowietrznych linii energetycznych wysokiego napięcia, a także trakcja elektryczna wzdłuż linii kolejowych. W Pruszkowie znajduje się także 8 masztów stacji GSM. Oddziałują one jedynie w bezpośrednim otoczeniu wysoko zainstalowanych urządzeń.

Czynniki biotyczne

Pruszków należy uznać za obszar stosunkowo ubogi biologicznie. Brak jest tutaj gatunków cennych przyrodniczo. Jedyne cenniejsze siedlisko stanowi dolina rzeki Utraty.

Procesy przyrodnicze na całym omawianym obszarze zostały silnie zmodyfikowane w związku z prowadzoną tam działalnością człowieka. Doprowadziła ona do bezpośredniego niszczenia roślinności naturalnej i zastępowania jej głównie przez roślinność towarzyszącą zabudowie. Przekształcenia w glebie, warunkach wodnych oraz klimacie doprowadziły do pośredniego niszczenia roślinności. Tępienie niektórych organizmów oraz przekształcenia naturalnych siedliska doprowadziły do zmian w strukturze gatunkowej zwierząt.

Trzon struktury przyrodniczej miasta stanowi dolina Utraty, będąca ciągiem ekologicznym o znaczeniu ponadlokalnym. W kierunku wschodnim łączy się ona m.in. z rezerwatem Stawy Raszyńskie (gmina Raszyn), zaś w kierunku zachodnim przepływa w pobliżu rezerwatu Wolica (gmina Ożarów Mazowiecki). Lokalną sieć ciągów przyrodniczych w skali miasta tworzą doliny Regułki (rów U-1) i Żbikówki. Regułka (rów U-1) łączy obszar łąk zachodnich Tworek z Utratą, zaś Żbikówka tereny zieleni osiedli Żbików i Bąki. Ze względu na miejski charakter przestrzeni Pruszkowa i związane z tym intensywne jej zagospodarowanie, istniejące ciągi przyrodnicze przecinane są elementami naruszającymi ich ciągłość – głównie są to fragmenty infrastruktury komunikacyjnej. Dodatkowo doliny cieków na niektórych odcinkach podległy intensywnym procesom antropogenizacji m.in. poprzez wyrównanie i utwardzenie brzegów, co narusza ich ciągłość przyrodniczą.

Północną część miasta przeciął korytarz drogi krajowej – autostrady A2. W ciągu autostrady, w granicach Pruszkowa, zrealizowano jedno przejście dla średnich zwierząt oraz dwa przejścia dla zwierząt małych. Przejście dla średnich zwierząt sprzężone jest z obiektem mostowym nad rzeką Utratą i zapewniać ma możliwość przemieszczania się zwierząt wzdłuż głównego ciągu przyrodniczego miasta. Przejścia dla małych zwierząt zlokalizowane są w kilometrze 451+600 oraz 452+780 autostrady, tj. na odcinku na wschód od węzła „Pruszków”. Przejście w kilometrze 451+600 zrealizowano przy terenach niezainwestowanych, użytkowanych rolniczo bądź nieużytkowanych, z pojedynczymi zabudowaniami mieszkaniowymi i usługowymi w pewnym oddaleniu od przejścia. Tym samym łączy ono generalnie tereny otwarte miasta, nie konkretne obszary (typu lasy, zagajniki, parki, tereny zieleni nadwodnej czy inne) występowania zwiększonej ilości fauny czy jednoznacznie do zidentyfikowania ciągu przyrodniczego. Przejście w kilometrze 452+780 zrealizowano w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu ogrodniczego Hosera – obszaru objętego ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jest to teren ekstensywnie zagospodarowany, ze stosunkowo urozmaiconą roślinnością (w porównaniu do terenów okolicznych). W bezpośrednim sąsiedztwie Pruszkowa, przy jego północno-wschodnim krańcu, na 454+170 km autostrady, w rejonie miejscowości Konotopa (gmina Ożarów Mazowiecki) znajduje się jeszcze jedno przejście dla małych zwierząt. Prowadzi ono do terenów zieleni wzdłuż rzeki Żbikówki.

3.3. Istniejące zagrożenia środowiska

Istniejące obiekty o szczególnym oddziaływaniu na środowisko

Na terenie Pruszkowa do kategorii obiektów, których funkcjonowanie wywiera lub potencjalnie może wywierać wpływ na środowisko, powodując przekraczanie dopuszczalnych norm ochrony środowiska zaliczono:

- składowisko odpadów „Góra Żbikowska”,
- oczyszczalnię ścieków,
- elektrociepłownię Pruszków,
- cementarzę,
- gazociągi i stacje redukcyjno-pomiarowe,
- linie i urządzenia elektroenergetyczne,
- główne ciągi komunikacyjne,
- kolej,
- niektóre zakłady produkcyjne.

W zachodniej części miasta znajduje się składowisko odpadów „Góra Żbikowska” (częściowo zamknięte i rekultywowane), w formie sztucznego wzniesienia o wysokości około 45 m. Położone jest ono bezpośrednio nad rzeką Utratą, na utworach typ torfowego, piaskach od średnio do gruboziarnistych i żwirach. Niecka składowiska nie jest izolowana, przez co następuje swobodna infiltracja wód, poprzez odpady do wód podziemnych, w wyniku której dochodzi do zanieczyszczenia wód substancjami chemicznymi i biologicznymi. Na terenie składowiska prowadzony jest lokalny monitoring wód podziemnych, którego wyniki wskazują na IV i V klasę wód podziemnych w okolicy składowiska. Ze względu na położenie składowiska na utworach przepuszczalnych, w bezpośrednim sąsiedztwie Utraty, jego wpływ zarówno na wody podziemne, jak i powierzchniowe, jest szczególnie znaczący. Składowisko zostało częściowo zamknięte i fragmentarycznie poddane rekultywacji; część składowiska pozostaje w użytkowaniu. Po zamknięciu część składowiska przykryta została warstwą ziemi, co uniemożliwia niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów. Po zakończeniu rekultywacji należy spodziewać się należy znacznego zmniejszenia negatywnego oddziaływania obiektu na środowisko. Jednocześnie ze względu na fakt, iż składowisko było zakładane przy innych uwarunkowaniach prawnych i innym poziomie wiedzy na temat ochrony środowiska, nie zostały przeprowadzone odpowiednie zabiegi przygotowujące nieckę wysypiska. W chwili obecnej nie jest możliwe przygotowanie zabezpieczeń niecki zapewniających maksymalne ograniczenie przenikania zanieczyszczeń.

W zachodniej części Pruszkowa znajduje się również oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, o przepustowości 52 tys. m³/dobę. Doprowadzane są do niej ścieki z terenu Pruszkowa, Piastowa, gminy Michałowice, Ursusa oraz gminy Ożarów. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do Utraty. Kilka lat temu oczyszczalnia została zmodernizowana i w chwili obecnej spełnia standardy Unii Europejskiej w zakresie jakości ścieków odprowadzanych do wód śródlądowych. Ogólnie oczyszczalnie ścieków są obiektami, które poprawiają stan środowiska gruntowo-wodnego na obsługiwanym obszarze poprzez odbiór nieoczyszczonych ścieków i ich oczyszczenie przed wprowadzeniem do odbiornika. Jednocześnie jednak mogą być źródłem wtórnych oddziaływań negatywnych. Wśród nich należy wymienić odory (wydzielające się z otwartych komór jak kraty, osadniki wstępne, komory napowietrzania itd.), zagrożenie bakteriologiczne, hałas od urządzeń mechanicznych (zgrzebła krat, napędy mieszaczy, pompy itd.), rozwój owadów (muchy

z poletek osadowych), ewentualnie gryzoni. Przy prawidłowo zaprojektowanych i eksploatowanych oczyszczalniach ścieków uciążliwości te są zminimalizowane lub całkowicie wyeliminowane. Ewentualne przekraczanie norm środowiskowych może nastąpić w czasie awarii i zostanie omówione w następnym punkcie.

W centralnej części Pruszkowa, przy ulicy Waryńskiego, znajduje się Elektrociepłownia Pruszków. Produkuje ona energię elektryczną i ciepłą dla Pruszkowa, Piastowa i gminy Michałowice. Zainstalowana moc cieplna zakładu to 215 MW, a moc elektryczna 9,1 MW. Wytwarzanie energii w Elektrociepłowni opiera się na węglu kamiennym. Zgodnie z danymi z Urzędu Gminy Pruszków Elektrociepłownia zaliczana jest do największych zakładów mających wpływa na stan sanitarny powietrza w mieście. Zakład znajduje się również w Ewidencji WIOŚ zakładów mogących stwarzać nadzwyczajne zagrożenie środowiskowe. Docelowo Elektrociepłownia Pruszków przewidziana jest do likwidacji lub zmiany technologii czynnika grzewczego na maksymalnie proekologiczny.

Na terenie miasta znajdują się cztery funkcjonujące cmentarze. Pierwszy zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części miasta, drugi w części północno-zachodniej, następnie cmentarz przyszpitalny na osiedlu Tworki oraz cmentarz zlokalizowany w rejonie centrum miasta. Badania wykazały, iż cmentarze wywierają istotny wpływ na środowisko przyrodnicze. Jest to wpływ niekorzystny i stanowi zagrożenie dla ludności mieszkającej blisko nekropolii. Szczególnie zagrożone są wody podziemne, które zanieczyszczane są związkami pochodzącymi ze zwłok ludzkich. Jednak nie każdy cmentarz ma negatywny wpływ na środowisko. Wielkość tych zanieczyszczeń zależy od środowiska przyrodniczego miejsc pochówku. Wielkość zanieczyszczeń wód podziemnych jest głównie uzależnione od budowy geologicznej, która z kolei ma wpływ na stopień rozpuszczalności tkanek ludzkich i przechodzeniu ich do środowiska. Istotne znaczenie w tych procesach odgrywają warunki utleniania w podłożu, które są konsekwencją ulewnych deszczy oraz kwaśny odczyn podłoża. Oba te czynniki przyspieszają zanik tkanek zwłok ludzkich. Rozpatrując wpływ cmentarzy Pruszkowskich na stan środowiska uwzględnić należy, że pierwsze dwa z wymienionych znajdują się na kierunku spływu wód podziemnych, przez co ich wpływ na środowisko wodne może być szczególnie znaczący. Na terenie Pruszkowa brak jest badań, które pozwoliłyby na określenie rzeczywistego wpływu poszczególnych nekropolii na środowisko.

Ewentualne zagrożenie środowiska wynikające z funkcjonowania gazociągów i stacji redukcyjno-pomiarowych będzie wiązało się z ryzykiem awarii i zostanie omówione w następnym punkcie.

Funkcjonowanie linii i urządzeń elektroenergetycznych może wiązać się z przekraczaniem norm dotyczących dopuszczalnego pola elektromagnetycznego, wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448).

Główne ciągi komunikacyjne oraz kolejowe mogą generować ponadnormatywny hałas oraz emisję zanieczyszczeń do powietrza. Wpływ infrastruktury komunikacyjnej na te elementy środowiska omówiony został w rozdziałach wcześniejszych. Z funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych wiąże się również zagrożenie awarii pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, co zostanie omówione w następnym punkcie. Ze względu na niedrożność systemu komunikacji kołowej w Pruszkowie oraz systematycznie zwiększające się natężenie ruchu, główne ciągi komunikacyjne

stanowią coraz istotniejsze źródło negatywnego oddziaływania na środowisko oraz warunki życia ludności.

Studium uwzględnia obowiązujące standardy dotyczące ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego poprzez zastosowanie zapisów:

- należy dążyć do poprawy stanu zgodnie z obowiązującymi standardami, polegającymi na zastosowaniu odpowiednich rozwiązań minimalizujących te uciążliwości w budynku na etapie planowania, projektowania i eksploatacji systemu transportowego oraz na etapie realizacji zabudowy chronionej akustycznej;
- w zasięgu oddziaływania komunikacji kolejowej sytuowanie nowej zabudowy chronionej akustycznie zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa budowlanego i ochrony środowiska;
- na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnienie wytycznych wynikających ze strategicznych map akustycznych zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa ochrony środowiska.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Pruszków do największych zakładów przemysłowych wywierających wpływ na stan sanitarny powietrza w mieście zaliczają się: Fabryka Ołówków St. Majewski, Zakłady Wytwórczo – Usługowe Przemysłu Terenowego „Prumel”, Budimex-Dromex, Masfalt Sp. z o.o., Bauma Unicon Sp. z o.o., a do zakładów o największym w skali miasta oddziaływaniu na środowisko zliczyć można również: Zakłady Farmaceutyczno-Aerozolowe „Unia”, Millenium Logistic Park, Pruszkowskie Zakłady Materiałów Izolacyjnych (zakład w likwidacji).

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Z oceny zagrożenia miasta wynika, że do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć:

- pożary,
- klęski żywiołowe (w tym podtopienia),
- katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego,
- skażenie toksycznymi środkami przemysłowymi.

Zagrożenia dla miejscowej ludności oraz środowiska przyrodniczego w Pruszkowie mogą stanowić m.in.:

- PGNiG Termika S.A. Oddział Elektrociepłownia Pruszków,
- oczyszczalnia ścieków,
- gazociągi i stacje redukcyjno-pomiarowe,
- główne trasy komunikacyjne.

Jednocześnie należy dodać, że obecnie na terenie powiatu pruszkowskiego funkcjonują dwa zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej:

- Zakład produkcji akumulatorów ZAP Sznajder Batterien S.A. ul. Warszawska 47, Piastów,
- Fabryka kosmetyków Kosmepol Sp. z o. o. ul. Warszawska 21, Kanie.

Zarówno trasy kolejowe, jak i główne drogi przebiegają przez najgęściej zaludnione tereny miasta. Zagrożenie dla środowiska niosą wypadki z udziałem pojazdów przewożących substancje niebezpieczne. Szczególnie trasy kolejowe, ze względu na dużą masę przewożonych ładunków, wiążą

się ze znacznym zagrożeniem dla środowiska w przypadku transportu środków chemicznych o właściwościach substancji niebezpiecznych.

W przypadku awarii oczyszczalni ścieków może dojść do przekraczania norm środowiskowych, co będzie wiązało się z zanieczyszczeniem środowiska wodno-glebowego i może oprowadzić do całkowitego, lecz okresowego zniszczenia życia biologicznego w odbiorniku ścieków. W przypadku oczyszczalni w Pruszkowie jest to szczególnie niebezpieczne ze względu na fakt, iż odbiornikiem jest rzeka Utrata, stanowiąca najcenniejszy fragment systemu przyrodniczego miasta.

W Pruszkowie funkcjonuje rozwinięta sieć gazowa, wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi. Ze względu na liniowość każda inwestycja tego typu przecina naturalne struktury przyrodnicze oraz struktury zagospodarowania terenu. Rurociąg, wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi, jako inwestycja mogąca pogorszyć stan środowiska potencjalnie oddziałuje na środowisko podczas awarii – wyciek punktowy, pęknięcia, pożar, wybuch.

Problem mogą stanowić dzikie wysypiska odpadów. Odpady są najczęściej wywożone na tereny nieużytkowane. Takie „składowanie” odpadów może mieć niebezpieczne skutki dla środowiska, śmieci mogą się zapalić w skutek samozapłonu lub mogą być umyślnie podpalone, zachodzi też uzasadniona obawa wystąpienia zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych w skutek wymywania się szkodliwych substancji. Składowane odpady paląc się wydzielają do atmosfery różnego rodzaju substancje lotne, w tym substancje trujące, duże ilości dymu o nieprzyjemnym zapachu, pochodzącego głównie ze spalania substancji zawierających białko zwierzęce. Szczególnie niebezpieczne, zarówno dla środowiska, jak i dla zdrowia ludzi, są substancje powstające w wyniku palenia się tworzyw sztucznych, w tym najbardziej niebezpieczne dioksyny, działające na organizmy żywe już w bardzo małych stężeniach i kumulujące się w organizmach.

W Pruszkowie istnieją potencjalne zagrożenia związane z lokalnymi podtopieniami wywoływanymi silnymi opadami atmosferycznymi. Lokalne podtopienia mogą wystąpić szczególnie w okolicach Regułki (rowu U-1) i Żbikówki, ze względu na zły stan rowów melioracyjnych oraz niewystarczająco rozwinięty system kanalizacji deszczowej. Wzdłuż Utraty, na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, wyznaczony został zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1%.

Stan rowów odwadniających z uwagi na przebudowę rowu U-1 (zwyczajowo Regułka) wraz z budową zbiornika retencyjnego w dolinie rzeki Raszynki uległ znacznej poprawie, a ewentualne podtopienia wynikają z ekstremalnych warunków pogodowych i występowania nagłych deszczów nawalnych oraz niewydolności kanalizacji deszczowej. Spływ wód do rzeki Żbikówki został również znaczenie usprawniony z uwagą na naprawę rowów melioracyjnych oraz ich konserwację przez działającą w Pruszkowie Spółkę Wodną „Żbików”.

4. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1. Istniejące problemy ochrony środowiska

W wyniku analizy istniejących uwarunkowań środowiskowych, jako główne problemy z zakresu ochrony środowiska, zostały określone:

- nie w pełni rozwinięta sieć infrastruktury wodno - kanalizacyjnej i wiążące się z tym zanieczyszczenia wód oraz gleb,
- wzrost zanieczyszczeń powietrza i pogarszający się klimat akustyczny w strefach oddziaływania głównych ciągów komunikacyjnych,
- funkcjonowanie zakładów o potencjalnym znaczącym wpływie na środowisko,
- składowisko odpadów „Góra Żbikowska”,
- zakłócenia w ciągłości korytarza ekologicznego doliny Utraty,
- potencjalny obszar zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Utraty, wymagający działań z zakresu gospodarki wodnej lub pozostawienia terenów niezainwestowanych, o możliwościach retencyjnych,
- wysoki stopień presji antropogenicznej na elementy systemu przyrodniczego miasta.

4.2. Obszary chronione

Ochrona przyrody

Na terenie Pruszkowa znajduje się fragment Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz 26 pomników przyrody. Miasto nie leży w zasięgu obszarów Natura 2000. Brak jest również innych obiektów i obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody i przepisów odrębnych.

Obszarem prawnie chronionym na terenie Pruszkowa jest Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, który „obejmuje *tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych*” (Rozporządzenie nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu). Obejmuje on dolinę rzeki Utraty oraz tereny łąkowe, a także część Parku Potulickich i Anielin.

W obrębie Pruszkowa ochronie prawnej podlega także 26 pomników przyrody.

Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego:

- głąz narzutowy (1 szt.)

Park Potulickich:

- topola biała (2 szt.)
- modrzew polski (5 szt.)
- topola szara (2 szt.)
- wiąz szypułkowy (1 szt.)
- olsza czarna (2 szt.)
- ul. Partyzantów 2/4:
- topola kanadyjska (1 szt.)
- dąb szypułkowy (1 szt.)

ul. Komorowska 47:

- klon zwyczajny (1 szt.)

- brzoza brodawkowata (1 szt.)
ul. Dolna 38:
- dąb szypułkowy (1 szt.)
ul. Żbikowska 56 (teren ZP/U ogród Hozera):
- lipa drobnolistna (1 szt.)
ul. 3-go Maja 8 (teren ZNTK):
- topola szara (1 szt.)
- topola biała (1 szt.)
ul. Konrada Kurca przy garażach:
- topola szara (1 szt.)
ul. Traktowa 5:
- jesion wyniosły (3 szt.)
ul. Bliska 1:
- wiąz szypułkowy (1 szt.).

Tereny okoliczne

W bezpośrednim sąsiedztwie Pruszkowa, przy południowo-wschodniej granicy, znajdują się Stawy Pęcickie objęte ochroną w ramach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Do innych terenów chronionych położonych wokół miasta należą:

- rezerwat przyrody „Stawy Raszyńskie” w gminie Raszyn. Leży on ok. 4,5 km na południowy - wschód od Pruszkowa. Przez Stawy Raszyńskie przepływa Raszynka, która jest prawostronnym dopływem Utraty. Wzdłuż Raszynki biegnie ciąg ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym, Rezerwat wykazuje więc powiązania przyrodnicze z Pruszkowem. Jednocześnie przepływ wód następuje w stronę przeciwną do rezerwatu.
- rezerwat przyrody „Wolica” w gminie Ożarów Mazowiecki, zlokalizowany ok. 4,5 km w kierunku zachodnim od granic miasta. Zlokalizowany jest nad rzeką Utratą, poprzez którą wykazuje powiązania przyrodnicze z terenem Pruszkowa.
- rezerwaty na terenie gminy Podkowa Leśna: „Parów Sójek”, im. B. Hryniewickiego oraz im. W. Tyrakowskiego, oddalone od granic miasta o ok. 5 km na południowy-zachód. W tym samym rejonie znajduje się również zespół przyrodniczo-krajobrazowy Leśny Park Miejski w Podkowie Leśnej.

Obszar Pruszkowa nie wykazuje bezpośrednich powiązań z powyższymi terenami chronionymi – pośrednio, poprzez kompleks Lasów Młochowskich, łączą się one z doliną Utraty.

Spośród obszarów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000 do najbliższych położonych należą: Puszcza Kampinoska (OOS, OSO, PLC140001) oddalona o ok. 9 km w kierunku północnym; Las Bielański (SOO, PLH140041) położony ok. 13 km na północny-wschód; Dolina Środkowej Wisły (OSO, PLB140004) położona ok. 15 km w kierunku północno-wschodnim; Las Natoliński (SOO, PLH140042) oddalony ok. 15,5 km na południowy - wschód. Teren Pruszkowa nie wykazuje powiązań przyrodniczych z europejską siecią obszarów chronionych. Nie należy również do obszarów szczególnie istotnych z punktu widzenia powiązań przyrodniczych pomiędzy terenami Natura 2000.

Ochrona obiektów kulturowych

Na terenie miasta Pruszków znajduje się 78 obiektów wpisanych do rejestru zabytków Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz 16 obiektów objętych wojewódzką ewidencją konserwatora zabytków. Większość ze wspomnianych obiektów znajduje się w ścisłym

centrum miasta, tylko nieliczne z nich znajdują się na obrzeżach miasta – jedynie w północnej części miasta (Żbików) zlokalizowana jest większa liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Na terenie miasta znajdują się trzy duże obszary objęte ochroną: Zespół Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego, Zespół Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Tworkach oraz zespół architektoniczno-produkcyjny gospodarstwa ogrodniczego Hosera.

Zgodnie z Gminnym programem opieki nad zabytkami dla Miasta Pruszkowa na lata 2011 - 2015, do zabytków o największym znaczeniu dla miasta należą:

- Zespół pałacowo-parkowy Potulickich,
- Pałacyk „Sokoła”,
- Pałac i park Teichfeldów,
- Kościół parafialny p.w. św. Kazimierza,
- Kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP wraz z budynkiem plebani (kościół Żbikowski),
- Dworzec kolejowy,
- Zespół Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej im. prof. Dr Jana Mazurkiewicza w Tworkach wraz z założeniem parkowym,
- Zespół przemysłowy Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego,
- Zespół gospodarstwa ogrodniczego-szkółkarskiego Piotra Hosera wraz z willą i parkiem arboretum.

W obszarze miasta 78 obiektów jest wpisanych do rejestru zabytków.

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków znajdują się w północnej (Żbików-Bąki) oraz w zachodnio-centralnej części miasta (Gąsin). Natomiast liczniejsze stanowiska archeologiczne, nie objęte ochroną konserwatorską, występują we wschodniej części (Malichy), w centrum Pruszkowa oraz w jego zachodniej części (Gąsin, Żbików). Na południu, w okolicy Osiedla Staszica i Osiedla Prusa, założono archeologiczną strefę ochrony konserwatorskiej.

W granicach miasta Pruszków sklasyfikowano 41 obiektów jako miejsca pamięci. Upamiętniają one ważne wydarzenia historyczne, które odegrały ważną rolę w historii Pruszkowa. Większość z nich zlokalizowana jest w centralnej części miasta.

4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska na obszarach chronionych

Na terenie Pruszkowa **Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu** obejmuje centralną część miasta – dolinę rzeki Utraty wraz z niektórymi terenami okolicznymi. Obszar WOChK na znacznych odcinkach graniczy z zabudową mieszkaniową jednorodziną. Są to tereny objęte systemem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie wywierają znaczącej presji na tereny objęte ochroną. W bezpośrednim sąsiedztwie WOChK znajdują się zakłady wywierające lub mogące potencjalnie wywierać znaczące oddziaływanie na środowisko: oczyszczalnia ścieków oraz składowisko odpadów w części zachodniej, Elektrociepłownia Pruszków w części centralnej. Ich wpływ na poszczególne elementy środowiska omówiony została w rozdziałach poprzednich. W razie awarii istnieje wysokie ryzyko znacznego zanieczyszczenia, w szczególności wód i gleb, obszarów objętych ochroną. Jest to szczególnie groźne ze względu na lokalizację bezpośrednio nad rzeką Utratą, co mogłoby dodatkowo przyczynić się do ewentualnego znacznego, liniowego rozprzestrzenienia zanieczyszczeń w kierunku zachodnim. Ze względu na wartość oraz wrażliwość ekosystemów wchodzących w skład obszarów chronionych, w przypadku awarii mogłoby dojść do znacznego,

długofalowego zaburzenia ich funkcjonowania. Funkcjonowanie terenów chronionych zakłóca wysoki stopień antropogenizacji brzegów rzeki, uregulowanych i pozbawionych roślinności naturalnej. Koryto rzeki przecina budowla wodna (jaz), dwa przejazdy kolejowe oraz cztery mosty drogowe. Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 roku w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, WOChK obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. W związku z formą obszarów objętych ochroną w ramach WOChK - w znacznej części w postaci pasa terenu wzdłuż doliny rzeki - szczególnie istotne jest ich znaczenie jako korytarza ekologicznego. Ze względu na fakt miejskiej organizacji przestrzeni, na terenie Pruszkowa liczne są obszary i obiekty pośrednio lub bezpośrednio wywierające wpływ na jego funkcjonowanie. Dlatego też szczególnie istotne jest stosowanie rozwiązań zapewniających jak największą drożność korytarza wzdłuż Utraty. Do działań w tym zakresie należy zaliczyć m.in. zapewnienie jak największego udziału terenów zieleni w granicach WOChK oraz minimalizowanie liczby obiektów drogowych przecinających teren chroniony, a w przypadku ich realizacji stosowanie rozwiązań zapewniających zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych.

Na terenie gminy znajduje się również 26 obiektów objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – **pomników przyrody**. Są to pojedyncze drzewa oraz grupy drzew, a także jeden głaz narzutowy, zlokalizowane na terenie całego miasta. Nie zdiagnozowano istnienia oddziaływań bezpośrednio zagrażających istnieniu obiektów.

5. PROJEKT STUDIUM

5.1. Główne cele Studium

Celem opracowania Studium jest określenie polityki przestrzennej miasta, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Zadaniem Studium jest określenie ogólnych granic możliwych działań inwestycyjnych na obszarze objętym opracowaniem, oraz określenie zasady wzajemnych powiązań funkcjonalnych i przestrzennych przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiska i istniejącego zainwestowania oraz wymogów zawartych w odrębnych przepisach. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące w Pruszkowie Studium, przyjęte Nr XXVIII/309/2000 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 16 listopada 2000 r., nie określa wszystkich zagadnień wskazanych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., a także nie posiada w swej treści części zagadnień wymaganych Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. Obowiązujące Studium w pewnych obszarach nie jest zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społeczeństwa oraz polityką przestrzenną miasta, szczególnie w zakresie układu komunikacyjnego oraz tworzenia nowych terenów budowlanych i w tym zakresie konieczne jest uchwalenie nowego Studium.

5.2. Powiązanie z innymi dokumentami

Dokumenty szczebla krajowego

Na terenie Pruszkowa zrealizowana została inwestycja o znaczeniu międzynarodowym, wynikająca z koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 Plus. Zgodnie z ustaleniami koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 Plus, zaakceptowanej przez Radę Ministrów 6 września 2005 r., do roku 2013 przewiduje się zaawansowanie budowy docelowej sieci autostrad, w tym autostrady A2, której korytarz przebiega przez północną część Pruszkowa. Projekt studium uwzględnia przebieg autostrady, wraz z węzłem położonym w granicach administracyjnych miasta. Odcinek autostrady na terenie miasta Pruszków został oddany do użytku w maju 2012 r.

Dokumenty szczebla wojewódzkiego

Na terenie Pruszkowa przewidywane są inwestycje o znaczeniu wojewódzkim, wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego. Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego – zatwierdzonego uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. U. Województwa Mazowieckiego z 28.12.2018 r., poz. 13180) sieć dróg wojewódzkich w celu zintegrowania i usprawnienia układu wymaga uzupełnienia o nowe odcinki dróg oraz przebudowy niektórych istniejących przebiegów. Przez obszar miasta przebiegać będzie uzupełniający odcinek sieci dróg wojewódzkich – tzw. „Paszkowianka”. W projekcie studium uwzględniono projektowany przebieg trasy w zachodniej części miasta.

Projekt studium jest spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030, przyjętą uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 158/13 z dnia 28 października 2013 r.

Dokumenty szczebla powiatowego

W Strategii Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego przyjęte zostały następujące cele strategiczne:

- rozwój gospodarczy, rozbudowa infrastruktury i rynku pracy,
- poprawa stanu bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- rozwój edukacji, kultury, sportu, rekreacji i turystyki,
- zrównoważony rozwój środowiska,
- rozwój samorządności i społeczeństwa obywatelskiego.

Na terenie Pruszkowa przewiduje się następujące inwestycje wynikające z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Powiatu Pruszkowskiego:

- rozbudowa i modernizacja szpitala powiatowego,
- budowa Centrum Sportu Szkolnego wraz z modernizacją bazy Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Pruszkowie.

Projekt studium jest spójny ze Strategią Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego, a także z Programem Ochrony Środowiska dla powiatu Pruszkowskiego.

Dokumenty szczebla gminnego

Strategia rozwoju Pruszkowa wyróżnia sześć celów strategicznych:

- I. Integracja lokalnej społeczności i poprawa wizerunku miasta.
- II. Ochrona środowiska i dbałość o nowoczesną infrastrukturę techniczną, społeczną i rekreacyjną.
- III. Podnoszenie atrakcyjności miasta dla inwestorów.

- IV. Rozwój oświaty, kultury i wspieranie dobrych tradycji sportowych.
- V. Podnoszenie poziomu i efektywności usług komunalnych oraz bezpieczeństwa w mieście.
- VI. Przeciwdziałanie patologiom społecznym i zapewnienie opieki potrzebującym.

W ramach poszczególnych celów w dokumencie tym określono programy, mające służyć ich realizacji:

I Integracja lokalnej społeczności oraz poprawa wizerunku miasta.

Program 1. Tworzenie i wspieranie przestrzeni życia publicznego w mieście.

Program 2. Poprawa estetyki miasta i dbałość o miejsca lokalnej tożsamości.

Program 3. Przeciwdziałanie negatywnemu wizerunkowi miasta.

II Ochrona środowiska naturalnego, dbałość o nowoczesną infrastrukturę.

Program 4. Ochrona przyrody i rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej.

Program 5. Rozbudowa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

III Podnoszenie atrakcyjności miasta dla inwestorów i turystów.

Program 6. Wspieranie budownictwa mieszkaniowego.

Program 7. Aktywne poszukiwanie inwestorów dla upadłych przedsiębiorstw oraz terenów przeznaczonych na aktywność gospodarczą.

IV Rozwój oświaty, kultury i wspieranie dobrych tradycji sportowych.

Program 8. Wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej i naukowej.

Program 9. Rozpowszechnianie kultury fizycznej.

V Podnoszenie efektywności usług komunalnych i bezpieczeństwa.

Program 10. Usprawnienie usług komunalnych.

Program 11. Poprawa bezpieczeństwa w mieście.

VI Przeciwdziałanie patologii społecznej i zapewnienie opieki potrzebującym.

Program 12. Poprawa opieki zdrowotnej i przeciwdziałanie patologiom.

Program 13. Zapewnienie opieki potrzebującym.

Ustalenia projektu Studium są spójne z założeniami Strategii Rozwoju Pruszkowa do roku 2020. Projekt Studium jest również spójny z Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków.

W projekcie Studium uwzględniono ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Pruszkowa.

Dokumenty jednostek sąsiednich

W projekcie Studium uwzględniono ustalenia dokumentów planistycznych obowiązujących na terenach gmin sąsiednich. Projekt Studium jest więc spójny z ustaleniami Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obowiązującymi na terenie gmin: Brwinów, Michałowice, Ożarów Mazowiecki oraz Piastów. W projekcie Studium uwzględniono również ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarach bezpośrednio graniczących z Pruszkowem.

5.3. Informacje o zawartości projektu Studium

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszków obejmuje część tekstową i graficzną.

Tekst Studium składa się z dwóch zasadniczych części: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta. Część dotycząca uwarunkowań rozwoju Pruszkowa zawiera charakterystykę uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warunkujących rozwój miasta. Składają się na nią charakterystyka miasta na tle kraju i województwa, opis struktury funkcjonalno – przestrzennej, analiza tendencji rozwoju społeczno – gospodarczego oraz stanu zagospodarowania przestrzennego. W części II zawarte są założenia i zasady rozwoju miasta, planowana struktura funkcjonalno – przestrzenna, ustalenia dotyczące poszczególnych stref polityki przestrzennej, zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, a także zasady rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej i ustalenia dotyczące obszarów problemowych.

Integralną częścią projektu Studium stanowią rysunki. Na część graficzną składa się: dwa rysunki podstawowe w skali 1 : 10 000 – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego i kierunki zagospodarowania przestrzennego – oraz pięćdziesiąt trzy schematy – dwadzieścia dziewięć dotyczących uwarunkowań rozwoju miasta i dwadzieścia cztery dotyczących kierunków rozwoju.

5.4. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko

Analizując rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, należy mieć na uwadze charakter dokumentu, jakim jest Studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem kierunkowym, określającym politykę przestrzenną na terenie gminy. Nie jest opracowaniem właściwym do szczegółowego określania zasad zagospodarowania, lecz wyznacza ogólne ramy działań na poszczególnych obszarach.

Zakres Studium określa art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.). Zgodnie z powyższym w Studium określa się m.in.: kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Studium nie jest dokumentem właściwym do określania szczegółowych zasad zagospodarowania na poszczególnych terenach, w tym w szczególności w Studium nie określa się szczegółowych zasad zagospodarowania poszczególnych działek inwestycyjnych, zasad kształtowania i parametrów zabudowy, w tym linii zabudowy itp. co stanowi przedmiot miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium nie jest dokumentem właściwym do określania szczegółowych rozwiązań i parametrów technicznych zainwestowania poszczególnych terenów funkcjonalnych, które możliwe jest do przedstawienia dopiero na etapie projektu inwestycyjnego. Jednocześnie w Studium zakłada się uwzględnienie przy realizacji poszczególnych inwestycji zapisów przepisów odrębnych.

Biorąc powyższe pod uwagę przyjąć należy, iż głównym narzędziem, pozwalającym na zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko realizacji ustaleń projektu

Studium, jest właściwe kształtowanie struktury przestrzennej miasta. W szczególności w zakresie: właściwego sąsiedztwa funkcji, wyznaczania obszarów zachowanych w postaci terenów wolnych od zabudowy – terenów zieleni, uwzględniania istniejących i przewidywanych uciążliwości i dostosowania do nich struktury funkcjonalnej, właściwego sąsiedztwa wokół terenów cennych przyrodniczo i kulturowo, uwzględnienia inwestycji ponadlokalnych (wynikających z dokumentów wyższego rzędu). Na etapie Studium szczególnie istotne jest zabezpieczenie rezerw terenu pod rozwój układu komunikacyjnego, jako że uciążliwości komunikacyjne (powodowane niedrożnym układem drogowym) uznawane są obecnie jako jedne z największych problemów rozwojowych. Ocena poszczególnych rozwiązań przyjętych w analizowanym projekcie Studium przedstawiona zostanie w dalszej części niniejszej prognozy – na etapie analizy prognozowanego wpływu na środowisko.

6. PRZEWIDYWANE SKUTKI WPLYWU USTALEŃ STUDIUM NA ŚRODOWISKO

6.1. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Studium

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu Studium nie przewiduje się znaczących zmian w stanie i funkcjonowaniu środowiska na terenie miasta. Jeżeli zachowana zostałaby istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna, jej wpływ na środowisko byłby kontynuacją obecnego funkcjonowania, z prawdopodobnym stopniowym pogarszaniem się stanu środowiska w wyniku nasilania się istniejących problemów. Nie nastąpiłaby poprawa stanu środowiska w zakresie istniejących uciążliwości. Stopniowo mogłoby następować pogarszanie się jakości, w szczególności jakości wód i stanu sanitarnego powietrza, wynikające z braku realizacji inwestycji poprawiających stan środowiska. Szczególnie uciążliwe byłoby najprawdopodobniej następujące zwiększanie natężenia ruchu samochodowego na głównych ulicach miasta, wynikające z niedrożności dróg istniejących oraz braku systemu obwodnic. Niedrożny system komunikacji kołowej już w chwili obecnej stanowi znaczącą uciążliwość w funkcjonowaniu miasta, o negatywnym oddziaływaniu na środowisko i warunki życia ludności. Brak zmian w istniejącym systemie drogowym prowadziłby do dalszego, bezpośredniego i pośredniego, pogarszania jakości środowiska i warunków życia ludności Pruszkowa.

Na terenie Pruszkowa planowana jest inwestycja o znaczeniu ponadlokalnym, wynikająca z dokumentów wyższego rzędu, której realizacja na terenie miasta jest niezależna od ustaleń Studium – budowa drogi wojewódzkiej – „Paszkowianki”. Realizacja nowych odcinków drogi wywierała będzie istotny wpływ na środowisko, zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji.

Realizacja nowych odcinków drogi wojewódzkiej „Paszkowianki” planowana jest głównie przez tereny usługowo-przemysłowe i tereny niezainwestowane. Jej korytarz został zarezerwowany w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W planach uwzględniona została potencjalna uciążliwość od drogi – struktura funkcjonalna w jej sąsiedztwie ukształtowana została w sposób dążący do jej minimalizowania.

Realizacja ponadlokalnej inwestycji drogowej będzie przyczyniać się do zmian w funkcjonowaniu środowiska w skali miejsca. Jednocześnie jednak ciąg ten stanowił będzie uzupełnienie istniejącej sieci dróg, a tym samym wpłynie na udrożnienie sieci komunikacji drogowej

w skali lokalnej i ponadlokalnej, co wywierać będzie pozytywny wpływ na stan środowiska i warunki życia mieszkańców.

Brak realizacji ustaleń projektu Studium nie pozwoliłoby na przeprowadzenie korzystnych zmian, które umożliwi realizacja założeń przyjętych w dokumencie. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest opracowaniem, które określa politykę przestrzenną gminy i umożliwia kompleksowe ujęcie problemów zagospodarowania przestrzennego. Projekt Studium ma na celu określenie jak najbardziej korzystnego kierunku rozwoju gminy, przy uwzględnieniu uwarunkowań lokalnych i potrzeby ochrony interesów publicznych oraz środowiska przyrodniczego i kulturowego. W przypadku braku realizacji ustaleń Studium niemożliwy byłby kompleksowy rozwój miasta i poprawa warunków życia mieszkańców.

6.2. Prognozowane oddziaływanie na środowisko

Na podstawie analizy projektu Studium wyznaczono główne projektowane zmiany, inwestycje i ustalenia, które wpłyną na zmianę stanu istniejącego, a tym samym wywierać będzie wpływ na środowisko. Na potrzeby niniejszej prognozy usystematyzowano powyższe ustalenia projektu Studium w cztery główne grupy, w ramach których wyróżniono najistotniejsze działania.

Zmiany w zagospodarowaniu terenu:

- zagęszczenie istniejącej zabudowy,
- wprowadzenie nowej zabudowy.

Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej:

- budowa oczyszczalni i osadników ścieków deszczowych,
- rozbudowa sieci wodociągowej,
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- rozbudowa sieci elektroenergetycznej,
- rozbudowa sieci gazowej.

Inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej:

- budowa drogi o znaczeniu ponadlokalnym – drogi wojewódzkiej („Paszkwianka”),
- budowa dróg o znaczeniu lokalnym – powiatowych i gminnych,
- modernizacja istniejącej sieci dróg,
- wprowadzenie skrzyżowań i przejazdów bezkolizyjnych.

Ustalenia z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego:

- ochrona systemu przyrodniczego miasta,
- ochrona obiektów kulturowych.

Przeanalizowany został wpływ poszczególnych działań na wybrane elementy środowiska, w zależności od charakteru działania, w aspekcie ilościowym bądź jakościowym. Analiza oddziaływania na środowisko poszczególnych działań przedstawiona została w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej prognozy, przy zastosowaniu ocen:

Wpływ na środowisko	Oznaczenie
korzystny wpływ na środowisko	+
mało istotny wpływ na środowisko	0
niekorzystny wpływ na środowisko	-

Przeprowadzona analiza umożliwiła wyznaczenie ustaleń projektu Studium, które wywierają będą najistotniejszy wpływ na stan i funkcjonowanie środowiska. Działania zostały podzielone na trzy główne grupy: o prognozowanym negatywnym, obojętnym i pozytywnym wpływie na środowisko. W ramach każdej z grup prognozowany wpływ na środowisko poszczególnych działań został krótko scharakteryzowany.

Ze względu na ogólny charakter ustaleń zawartych w Studium, niemożliwe jest określenie szczegółowego wpływu, jaki realizacja zapisów projektu Studium wywrze na środowisko miasta. Wpływ poszczególnych sposobów zagospodarowania na środowisko możliwy będzie dopiero po określeniu szczegółowych wytycznych co do zagospodarowania terenu i poznaniu planowanych rozwiązań technicznych. Zastosowane na poszczególnych terenach technologie i ich wpływ na środowisko zależą będzie od użytkowników danego terenu i leżą poza zakresem oddziaływania Studium. W związku z tym określony został jedynie ogólny charakter przewidywanych zmian środowiska. Bardziej szczegółowe prognozowanie wpływu zainwestowanie poszczególnych terenów na środowisko powinno odbywać się na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz szczegółowych projektów inwestycyjnych.

W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że **korzystny wpływ na środowisko** mogą wywrzeć szczególnie działania z zakresu rozbudowy infrastruktury komunalnej – zwłaszcza infrastruktury kanalizacyjnej, modernizacji infrastruktury komunikacyjnej oraz wprowadzenie w życie ustaleń z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.

Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej, w tym budowa nowych oczyszczalni i osadników ścieków deszczowych, ma na celu zapewnienie obsługi infrastrukturalnej na terenach przewidzianych do zabudowy oraz na już zainwestowanych terenach o nierozwiązanych problemach infrastrukturalnych. Wpłynie to bezpośrednio na stan jakościowy wód, a pośrednio także na stan jakościowy gleb i roślinności.

Inwestycje z zakresu modernizacji istniejących dróg, w tym proponowana w Studium rozbudowa sieci skrzyżowań i przejazdów bezkolizyjnych, korzystnie wpłynie na płynność ruchu samochodowego. Tym samym na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i zmniejszenie hałasu akustycznego, a pośrednio wpłynie także korzystnie na stan jakościowy wód i gleb, a tym samym stan roślinności.

Realizacja ustaleń projektu Studium z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego wiąże się w szczególności z wyznaczeniem i ochroną systemu przyrodniczego na terenie Pruszkowa. Pozwoli to na zachowanie najcenniejszych przyrodniczo obszarów oraz ciągłości ekologicznej. Funkcjonowanie terenów w stanie zbliżonym do naturalnego korzystnie wpływa na większość komponentów środowiska. Dodatkowo zachowanie terenów otwartych, o zdolnościach retencyjnych, na obszarach potencjalnie zagrożonych powodzią, stanowić będzie zabezpieczenie przeciwpowodziowe. W projekcie Studium przewiduje się zachowanie i ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego znajdujących się na terenie miasta. Projekt Studium zapewnia nienaruszalność głównych terenów zieleni w mieście, stanowiących podstawę systemu przyrodniczego Pruszkowa. Trzon systemu zieleni tworzy dolina Utraty wraz z przyległymi terenami zieleni, uzupełniona o przewidziane do zachowania pasy zieleni wzdłuż głównych cieków wodnych oraz tereny parków, ogrodów działkowych i cmentarzy, zlokalizowanych na terenie całego miasta. Uzupełnienie systemu stanowić będzie zieleń towarzysząca zabudowie.

Istotne jest, że realizacja ustaleń Studium bezpośrednio i pośrednio wpłynie korzystnie na warunki życia ludności, poprzez określenie spójnych kierunków zagospodarowania terenu miasta, umożliwiających jak najkorzystniejszy rozwój Pruszkowa przy zachowaniu zasad rozwoju zrównoważonego.

Znaczna część działań charakteryzuje się **mało znaczącym wpływem na środowisko**. Zaliczyć do nich należy zagęszczenie istniejącej zabudowy, rozwój sieci elektroenergetycznej i gazowej oraz budowę dróg o znaczeniu lokalnym.

Dogęszczenie istniejącej zabudowy będzie prowadzone na terenach, na których funkcjonowanie środowiska zostało silnie przekształcone już w przeszłości. Są to tereny o środowisku typowym dla terenów zurbanizowanym. Dlatego też wprowadzenie na tych obszarach dodatkowej zabudowy nie będzie wywierało znaczącego wpływu na funkcjonowanie środowiska w porównaniu do stanu istniejącego.

Rozbudowa sieci elektroenergetycznej wiązała się będzie głównie z negatywnym wpływem na krajobraz w przypadku sieci napowietrznych. Jeżeli zachowane zostaną wymogi dotyczące pól elektromagnetycznych określone Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448), co uwzględniono w projekcie Studium, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania z zakresu promieniowania. Ze względu na miejski charakter obszaru opracowania najbardziej prawdopodobne jest jednak powstawanie linii kablowych. Rozbudowa sieci zaopatrzenia w gaz wpłynie na środowisko wodne i glebowe w fazie realizacyjnej, jednak będzie to oddziaływanie krótkotrwałe i powinno ustać po zakończeniu inwestycji. Sieć zaopatrzenia w gaz wywierać będzie negatywny wpływ na środowisko w razie awarii, jednak przy obecnych możliwościach technicznych nie ma podstaw do prognozowania wysokiego stopnia zagrożenia awarią.

W przypadku budowy dróg o znaczeniu lokalnym, ze względu na ich klasę, nie prognozuje się znaczącego oddziaływania na środowisko. Najistotniejszy wpływ wywierany będzie krótkotrwałe w fazie budowy. W czasie eksploatacji ruch samochodowy wywierać będzie pośredni i bezpośredni wpływ na środowisko wodno – glebowe i powietrze, jednak ze względu na niezbyt wysokie natężenie ruchu nie będzie ono tak znaczące, jak w przypadku dróg wyższych klas. Dodatkowo rozbudowa sieci dróg powiatowych i gminnych poprawi płynność ruchu samochodowego na terenie miasta, tym samym pośrednio wpływając na poprawę stanu środowiska.

Przeprowadzona analiza wykazuje, że prawdopodobnie największy **negatywny wpływ na środowisko** wywierać będzie realizacja działań takich jak: wprowadzanie nowej zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane oraz budowa nowych dróg o znaczeniu ponadlokalnym.

Zainwestowanie nowych terenów będzie prowadziło do przekształceń w środowisku typowych dla terenów nowych inwestycji w zakresie rzeźby, powierzchni biologicznie czynnych, klimatu, roślinności, krajobrazu, systemów ekologicznych, bioróżnorodności, zagrożeń odpadami czy zagrożeń hałasem. Szczegółowy wpływ poszczególnych rodzajów zabudowy zależeć będzie od rozwiązań realizacyjnych i nie jest możliwy do przewidzenia na etapie Studium. W projekcie Studium nową zabudowę przewidziano na terenach o niskiej wartości przyrodniczej. W dużym stopniu jest to kontynuacja zabudowy istniejącej. Rozwój zabudowy usługowej i przemysłowej przewidziano wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, w strefie ich oddziaływania, co zminimalizuje ich negatywny wpływ na środowisko, a dodatkowo stanowić będzie bufor oddzielający drogi o dużym natężeniu ruchu od terenów zabudowy mieszkaniowej i terenów aktywnych przyrodniczo. Nowe tereny zabudowy

przewidziane są również w okolicy terenów o istniejącym podobnym zainwestowaniu, jako kontynuacja funkcji, gdzie środowisko zostało przekształcone już w przeszłości. Wprowadzenie nowej zabudowy szczególnie silnie wpłynie na funkcjonowanie środowiska w północnej części miasta. W chwili obecnej są to tereny w przeważającej części niezainwestowane, stanowiące pozostałość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Projekt Studium przewiduje wprowadzenie tam zabudowy mieszkaniowej oraz usługowo-produkcyjnej. Projektowany układ poszczególnych obszarów funkcjonalnych wynika w dużej mierze z przebiegu autostrady A2 oraz z przewidywanej tam ponadlokalnej inwestycji drogowej – drogi wojewódzkiej (tzw. „Paszkowianka”). Wzdłuż korytarza drogi krajowej przewiduje się rozwój zabudowy przemysłowo – usługowej. Wielkość ewentualnej emisji zanieczyszczeń i hałasu akustycznego zależeć będzie od rodzaju działalności, która się tam rozwinie. W pasie drogi i terenów zabudowy usługowo-produkcyjnej dochodzić będzie do kumulacji negatywnego oddziaływania projektowanej zabudowy oraz układu komunikacyjnego. Jednocześnie pas zabudowy usługowo-produkcyjnej stanowić będzie bufor, ograniczający rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń i hałasu emitowanego przez drogę krajową. Ustalenia takie wpłyną tym samym korzystnie na stan środowiska terenów oddalonych od drogi krajowej, w szczególności ograniczą negatywne oddziaływanie na tereny zabudowy mieszkaniowej, korzystnie wpływając na warunki życia ludności.

Projektowany przebieg przez teren Pruszkowa drogi wojewódzkiej wynika z ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego – nie stanowi konsekwencji ustaleń Studium. Realizacja dróg będzie wywierała znaczący wpływ na środowisko zarówno w fazie budowy, jak i eksploatacji.

Realizacja nowych odcinków dróg wojewódzkich planowana jest częściowo na terenach zabudowy mieszkaniowej, co może wiązać się z negatywnym oddziaływaniem, zwłaszcza w zakresie emisji zanieczyszczeń i hałasu akustycznego, na warunki życia ludności. Znaczna część wyznaczonego w Studium korytarza „Paszkowianki” pokrywa się z istniejącą siecią dróg i przebiega przez tereny przemysłowo-usługowe. Jedynie północno-wschodni fragment drogi projektowany jest nowym korytarzem i przecina tereny przewidziane pod zabudowę mieszkaniową. Ponieważ wyznaczony przebieg trasy na tym odcinku przecina obszary w chwili obecnej niezainwestowane, umożliwi to kształtowanie projektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej w sposób minimalizujący ewentualne konflikty.

Szczegółowy zasięg przestrzenny negatywnych oddziaływań określony powinien zostać na poszczególnych etapach realizacji każdej z inwestycji. Należy zwrócić uwagę, iż prognozowany wpływ projektowanych inwestycji drogowych na środowisko i warunki życia ludności należy rozpatrywać w dwóch aspektach. Inwestycje te przyczyniać się będą do zmian w strukturze i funkcjonowaniu środowiska w skali miejsca. Jednocześnie trasy te stanowiły będą uzupełnienie istniejącej sieci dróg, przyczyniając się tym samym do upłynnienia ruchu na terenie miasta, co wywierać będzie pozytywny wpływ na stan środowiska i warunki życia mieszkańców.

6.3. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko

W Studium nie ustala się lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacja wynikałaby bezpośrednio z dokumentu. Jakkolwiek prawdopodobne jest, iż na terenach wyznaczonych w Studium powstaną inwestycje, zaliczane do inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących

znacząco oddziaływać na środowisko). Przy zachowaniu ograniczeń wprowadzanych zapisami Studium, a także wymogów prawa określonych przepisami odrębnymi, nie przewiduje się, by realizacja ustaleń Studium wywierała znaczące oddziaływanie na środowisko (w rozumieniu oddziaływań, które prowadzą do przekroczenia ustalonych przepisami prawa standardów lub norm).

Z przedstawionych powyżej analiz wynika, że prognozowane największe oddziaływanie na środowisko wywierać będzie wprowadzenie na tereny dotychczas niezainwestowane nowej zabudowy, w szczególności zabudowy o charakterze przemysłowo-usługowym. Wprowadzenie na tereny dotychczas niezabudowane nowego zainwestowania wiąże się przede wszystkim ze: zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, wynikającymi z tego zmianami w odpływie wód opadowych oraz retencjonowaniu wód, zwiększeniem poboru wody na potrzeby ludności, zwiększeniem ilości wytwarzanych ścieków i odpadów, przekształceniami w krajobrazie, a potencjalnie również z emisją zanieczyszczeń do powietrza i emisją hałasu.

W Studium największe tereny pod nową zabudowę wyznacza się w północnej części miasta, obecnie pozostającej w ekstensywnym zainwestowaniu. Zaznaczyć należy, że jest to teren, na którym przebiega autostrada A2 oraz wyznaczony został korytarz drogi o znaczeniu ponadlokalnym – „Paszkwianki”. Tym samym warunki środowiskowe północnej część miasta uległa znacznym przekształceniom w związku z realizacją autostrady A2, a do kolejnych przekształceń dochodzić będzie również w przyszłości w związku z planowaną realizacją „Paszkwianki”. W Studium wyznacza się strukturę funkcjonalną uwzględniającą istniejące i planowane ponadlokalne inwestycje drogowe.

Wzdłuż korytarza autostrady A2 ustala się tereny aktywności gospodarczej – usługi, produkcja, składy, magazyny. Powstaną one na terenach narażonych na bezpośrednie oddziaływanie trasy o znaczeniu międzynarodowym, na których stan środowiska uległ istotnym przekształceniom w porównaniu do stanu istniejącego. Rozwiązanie to uznać należy za korzystne, gdyż pod zabudowę przemysłowo-usługową przeznaczone zostaną tereny o niskiej wartości przyrodniczej, narażone na bezpośrednie oddziaływanie drogi. Dodatkowo tereny AG stanowić będą strefę oddzielającą tereny zabudowy mieszkaniowej od autostrady. Jednocześnie na terenach AG dochodzić będzie do kumulacji oddziaływania tras komunikacyjnych oraz terenów przemysłowych.

Nowe tereny zabudowy mieszkaniowej wyznacza się w Studium głównie wzdłuż projektowanej „Paszkwianki” (obecnie częściowo ulica Żbikowska). Wprowadzenie nowej zabudowy wiązało się będzie głównie ze zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, zwiększeniem ilości wytwarzanych ścieków, zanieczyszczeń powietrza oraz odpadów. Ze względu na charakter zabudowy i wskaźniki zainwestowania ustalone w Studium, będą to przekształcenia mniejsze, niż w przypadku terenów aktywności gospodarczej. Ze względu na fakt, iż w chwili obecnej tereny te pozostają w dominującej mierze niezainwestowane, możliwe będzie kształtowanie zabudowy w dostosowaniu do przewidywanych uciążliwości. Szczegółowe ustalenia co do możliwości lokowania zabudowy mieszkaniowej w pasie oddziaływania drogi wojewódzkiej określone powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zaś szczegółowe rozwiązania techniczne z zakresu lokalizacji urządzeń ochrony przed hałasem, na etapie szczegółowego projektu inwestycyjnego.

Na etapie Studium, które jest dokumentem kierunkowym o ogólnym charakterze, określenie szczegółowego wpływu zabudowy na poszczególne komponenty środowiska jest niemożliwe. Szczegółowy wpływ zabudowy na środowisko zależeć będzie od jej funkcji, parametrów i zastosowanych rozwiązań technicznych, których nie określa się na etapie Studium. Powstające nowe

obiekty budowlane powinny zachowywać normy środowiskowe, określone w przepisach odrębnych, a tym samym ich wpływ na środowisko zamykać się powinien w granicach nieruchomości. Jednocześnie błędy technologiczne, brak kontroli wdrażania odpowiednich zabezpieczeń czy też skumulowane oddziaływania z wielu terenów może skutkować zwiększeniem presji na środowisko.

6.4. Przewidywane oddziaływanie na tereny objęte ochroną

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu

Teren Pruszkowa przecina w centralnej części dolina rzeki Utraty, objęta ochroną w ramach Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W projekcie Studium przewiduje się zachowanie terenów zieleni bezpośrednio przylegających do koryta rzeki. Obszary graniczące z WOChK w przeważającej części są w chwili obecnej zainwestowane. Projekt Studium przewiduje w głównej mierze kontynuację istniejących funkcji, co nie powinno znacząco wpłynąć na funkcjonowanie terenów chronionych w porównaniu do stanu istniejącego. W projekcie Studium przewiduje się rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, w tym budowę oczyszczalni i osadników ścieków deszczowych. Przyczyni się do poprawy jakościowej stanu wód Utraty, których zanieczyszczenie nielegalnymi zrzutami ścieków oraz spływem nieoczyszczonych wód opadowych z terenów zainwestowanych stanowi w chwili obecnej istotny problem. W dokumencie uwzględnia się również docelową całościową rekultywację składowiska odpadów w zachodniej części miasta oraz jego przeznaczenie pod tereny zieleni urządzonej z usługami.

Zagospodarowanie terenów Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, ograniczone jest Rozporządzeniem nr 117 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z dnia 14 lutego 2007 Nr 42, poz. 870), które zawiera zakazy, nakazy, ograniczenia i zalecenia oraz dopuszczenia dla terenu objętego ochroną, w odniesieniu do lasów, wód, jak również w zakresie zmian krajobrazu i powierzchni ziemi oraz lokalizacji inwestycji (znaczących źródeł zanieczyszczeń). Na terenie WOChK możliwa jest realizacja inwestycji związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, rolnej, ochronnej, wodnej oraz adaptacji terenu dla rozwoju funkcji rekreacyjnej. Ponadto na terenie WOChK dopuszcza się prowadzenie inwestycji liniowych lub obszarowych związanych z rozwojem komunikacji lub zaopatrzenia ludności w media i oczyszczania ścieków. Na terenie Pruszkowa stosunkowo niedawno oddano do użytku autostradę A2, w której w ciągu Utraty zrealizowano przejście dolne dla średnich zwierząt. Zastosowano również ekrany akustyczne i nasadzenia zieleni, które ograniczają negatywne oddziaływanie. Projekt Studium uwzględnia planowany przebieg inwestycji drogowej o znaczeniu ponadlokalnym – drogi wojewódzkiej. Przebieg „Paszkwianki” na odcinku przecinającym WOChK pokrywa się z istniejącą ulicą Przejazdową, tak więc w wyniku budowy trasy nie dojdzie do przekształcenia terenów niezainwestowanych, lecz do modernizacji drogi i intensyfikacji ruchu.

Z powyższego wynika, iż największy wpływ na Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu w granicach Pruszkowa wywierają będą drogowe inwestycje ponadlokalne, nie wynikające bezpośrednio z ustaleń Studium. Struktura funkcjonalna wyznaczona w Studium uwzględnia występowanie wzdłuż Utraty terenów chronionych. Na zdecydowanej większości terenów w granicach WOChK wyznacza się tereny zieleni (ponad 75% WOChK). Tereny zabudowy wyznacza się na niespełna 15% powierzchni WOChK (ok. 10 ha) i w zdecydowanej większości są to tereny zabudowy już istniejącej, lub tereny przesądzone do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Niespełna 10% przeznaczają się pod tereny komunikacji, przy czym nowe tereny dróg publicznych w większości tworzą inwestycje ponadlokalne. Szczegółowy

udział poszczególnych rodzajów przeznaczenia terenów wyznaczonych w Studium w granicach WOChK przedstawiono w tabeli poniżej (wartości przybliżone).

Przeznaczenie	Powierzchnia	
	ha	%
Tereny zabudowy, w tym:	9,67	13,27%
C	0,04	0,05%
M2	0,18	0,25%
US	1,80	2,46%
AG	0,52	0,72%
IT	7,00	9,61%
Tereny zieleni, w tym:	55,97	76,79%
ZP	39,59	54,23%
ZP/ZL	0,37	0,51%
ZP/U	1,54	2,12%
ZD	4,74	6,51%
WS	10,56	14,48%
Tereny komunikacji, w tym:	7,24	9,93%
autostrada A2	1,54	1,96%
"Paszkwianka"	0,58	0,73%
pozostałe drogi	3,72	4,73%
tereny kolejowe	1,15	1,47%
Razem	78,58	100,0%

źródło: opracowanie własne

W Studium praktycznie nie wyznacza się nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową czy śródmiejską. Tereny M4, M5 oraz C wchodzące w granice WOChK stanowią fragmenty działek z istniejącą zabudową lub wyznaczone zostały jako kontynuacja zabudowy istniejącej na terenach sąsiadujących z WOChK. Ich łączna powierzchnie wynosi niespełna 0,3 ha. Dodatkowo w granicach WOChK znajdują się tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie 1%, na których zgodnie ze Studium ustala się zakaz zabudowy. Tym samym w granicach WOChK nie będzie dopuszczona realizacja nowej zabudowy. Zapisy Studium nakazują również określenie warunków oraz zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu wynikające z zasad ochrony obowiązujących w obszarze WOChK. Tym samym ewentualne wyznaczenie odpowiedniego przebiegu linii zabudowy lub wyznaczania stref zieleni wzdłuż Utraty nastąpi w razie potrzeby na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tereny US1 wyznaczone w Studium w granicach WOChK na północ od Parku Potulickich obejmują istniejące tereny stadionu „Znicz” wraz z zapleczem funkcjonalnym. Na terenie US1 nad Utratą przy wschodniej granicy miasta (Wyglądówek), w 2008 r. zakończona została budowa toru kolarskiego BGŻ Arena. W granicach WOChK zachowane zostały tereny zieleni.

Tereny aktywności gospodarczej oraz infrastruktury technicznej wyznaczone w Studium w granicach WOChK obejmują obszary obecnie zainwestowane, w przeważającej mierze teren funkcjonującej oczyszczalni ścieków „Pruszków” oraz niewielkie fragmenty działek o funkcji przemysłowej sąsiadujących z WOChK.

Nie przewiduje się, by realizacja ustaleń projektu Studium zagrażała celowości funkcjonowania obszaru chronionego. Wykorzystano prawidłowo możliwości stosowania zapisów z zakresu ochrony

środowiska dostępnych na tym etapie planistycznym. W szczególności zachowano możliwie duży udział terenów zieleni w granicach obszaru chronionego, celem zapewnienia ciągłości powiązań przyrodniczych wzdłuż doliny Utraty. W Studium podkreśla się konieczność przestrzegania na terenach WOChK ograniczeń w zagospodarowaniu wynikających z Rozporządzenia nr 117 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z dnia 14 lutego 2007 Nr 42, poz. 870).

Pomniki przyrody

Na terenie Pruszkowa znajduje się 26 pomników przyrody – pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz gład narzutowy. W projekcie Studium przewidziano zachowanie i ochronę obiektów pomnikowych. Projektowane w Studium zagospodarowanie terenów wokół drzew objętych ochroną, przy zachowaniu wskazanych w tekście Studium ograniczeń, nie powinno wywierać negatywnego wpływu na obiekty objęte ochroną.

Obszary chronione poza granicami miasta

Spośród obszarów chronionych zlokalizowanych poza granicami Pruszkowa, teren miasta wykazuje powiązania przyrodnicze z: zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Stawy Pęcickie” oraz rezerwatami przyrody „Stawy Raszyńskie” oraz „Wolica”.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Stawy Pęcickie”, objęty również ochroną w ramach WOChK, zlokalizowany jest bezpośrednio przy południowo-wschodniej granicy Pruszkowa. W granicach miasta bezpośrednio z obszarem chronionym sąsiadują tereny zainwestowane – głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a także teren sportowy i założenie szpitala w Tworkach. W Studium uwzględnia się istniejące zainwestowanie, tereny wolne od zabudowy wyznaczając w formie terenów zieleni. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń projektu Studium na zespół Stawów Pęcickich.

Powiązania pomiędzy miastem a okolicznymi rezerwatami przyrody zachodzą za pośrednictwem cieków wodnych – w przypadku Rezerwatu Stawy Raszyńskie poprzez Utratę i stanowiącą jej dopływ Raszynkę, zaś w przypadku Rezerwatu Wolice bezpośrednio poprzez Utratę. W Studium ustala się zasady zagospodarowania zapewniające ciągłość powiązań przyrodniczych wzdłuż Utraty, tym samym chroniąc pełnią przez rzekę funkcję korytarza ekologicznego. Biorąc pod uwagę kierunek przepływu wód, zmiany w stanie jakościowym wód, do których doszłoby na terenie Pruszkowa, mogłyby wywierać wpływ na Rezerwat Wolica. Ze względu na oddalenie rezerwatu od granic miasta, potencjalne zagrożenie nie należy do szczególnie znaczących i wiązałoby się głównie z ryzykiem poważnych awarii. Zagrożenie to nie wynika z ustaleń projektu Studium, lecz z istniejącego zainwestowania. W związku z powyższym nie przewiduje się oddziaływania realizacji projektu Studium, które zagrażałoby celowości funkcjonowania rezerwatów.

Obszary i obiekty o wartościach kulturowych

Na terenie Pruszkowa znajdują się tereny i obiekty środowiska kulturowego objęte ochroną zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282 z późn. zm.) – zostały one scharakteryzowane w odpowiednim podrozdziale. W projekcie Studium nakazuje się zachowanie i ochronę tych terenów. W Studium wyznacza się również obiekty cenne kulturowo – proponowane do objęcia ochroną. Generalnie ustalenia Studium uwzględniają wszystkie obiekty o wartościach kulturowych, zgodnie z Gminnym Programem opieki

nad zabytkami dla miasta Pruszkowa na lata 2011-2015. Ustalenia Studium odnośnie zabytków są zgodne z przepisami odrębnymi. Biorąc pod uwagę określone w Studium ustalenia dla terenów chronionych, jak również projektowane zagospodarowanie na terenach sąsiednich, nie prognozuje się, by realizacja ustaleń projektu Studium wywarła znaczące oddziaływanie na dobra kulturowe i zabytki objęte ochroną. Większość obiektów objętych ochroną zlokalizowanych jest w centrum miasta, na terenach zainwestowanych, gdzie nie przewiduje się zmiany zagospodarowania. Dotyczy to również największych obszarów zabytkowych w granicach miasta, tj. Zespołu Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego (przy ul. 3 Maja) oraz Zespołu Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej (przy ul. Partyzantów).

Największe zmiany w strukturze funkcjonalnej przewiduje się w rejonie zespołu ogrodniczego Hosera na Żbikowie. W jego bezpośrednim sąsiedztwie zrealizowana została autostrada A2. W związku z otworzeniem drogi dla ruchu, spodziewać się należy stopniowego przekształcania się terenów wzdłuż korytarza drogi. W Studium przewiduje się rozwój wokół gospodarstwa Hosera terenów aktywności gospodarczej oraz zabudowy mieszkaniowej. Wiązało się to będzie z istotnym przekształceniem krajobrazu wokół obszaru chronionego. W terenie nie obserwuje się powiązań widokowych terenu objętego ochroną z terenami sąsiadującymi, w formie np. osi czy otwarcie widokowych. Na etapie sporządzania planu miejscowego wskazane będzie szczegółowe określenie skali zabudowy, układu terenów zieleni, możliwości sytuowania reklam i szyldów, rodzaje ogrodzeń i inne ustalenia, które stanowiąc element kompozycji, wywierały będą wpływ na ekspozycję zabytkowego układu.

6.5. Przewidywane oddziaływanie na powiązania przyrodnicze

Podstawę powiązań przyrodniczych stanowi dolina Utraty, objęta ochroną w ramach WOChK. Przepływa ona centralnie przez miasto, w kierunku wschód – zachód. Ze względu na miejską organizację przestrzeni wokół rzeki, ciąg przyrodniczy którego podstawę stanowi, narażony jest na liczne uciążliwości antropogeniczne. Jego funkcjonowanie, w porównaniu do odcinków rzeki przepływających przez tereny otwarte, jest zaburzone. Głównymi elementami zakłócającymi ciągłość korytarza ekologicznego są elementy infrastruktury komunikacyjnej, przecinające Utratę. Presję na tereny nadrzeczne wywierają również sąsiadujące tereny zabudowy, które miejscami zbliżają się do koryta rzeki. Generalnie jednak na terenie miasta udało utrzymać się ciągły pas zieleni wzdłuż Utraty, którego szerokość zapewnia możliwość przemieszczania się małych i średnich zwierząt. W związku z realizacją ustaleń Studium nie przewiduje się zagrożenia przerwania ciągłości powiązań przyrodniczych wzdłuż Utraty. W dokumencie obejmuje się ochroną tereny zieleni nadrzecznej, nie dopuszcza się również nadmiernego zainwestowania terenów okolicznych. Uwzględnia się inwestycje drogowe o znaczeniu ponadlokalnym projektowane na terenie miasta. W ich przypadku konieczność uwzględnienia rozwiązań technicznych zapewniających możliwość przemieszczania się zwierząt wzdłuż rzeki zachodzić będzie na etapie projektowym.

Uzupełniający system powiązań przyrodniczych w Pruszkowie stanowią ciągi wzdłuż Regułki (rowu U-1) i Żbikówki. W Studium uwzględnia się znaczenie tych cieków jako podstawy lokalnych powiązań przyrodniczych. W miarę możliwości (przy uwzględnieniu zainwestowania istniejącego) rezerwuje się wzdłuż nich pasy terenów zieleni. Ciąg Żbikówki, w granicach miasta, zapewnia m.in. połączenie z doliną Utraty Parku Mazowsze.

Poza powyższymi nie wyróżnia się w granicach miasta wyraźnych ciągów przyrodniczych. Zwierzęta przemieszczają się najczęściej wzdłuż mniejszych cieków oraz po terenach obecnie

wolnych od zainwestowania. Ze względu na miejską organizację przestrzeni, występują tu głównie gatunki przystosowane do życia w pobliżu człowieka, o niższej wrażliwości na antropopresję.

Wzdłuż Utraty i Raszynki w obszarze miasta, wyznacza się tereny zieleni nieurządzonej, zieleni parkowej. W bezpośrednim sąsiedztwie rzeki, w pasie (po co najmniej 30 m w każdą stronę od rzeki) pokrywającym się w części z Warszawskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, ustala się zakaz ogrodzeń (do przeprowadzenia w odrębnej uchwale), a także zakaz zabudowy z wyjątkiem z wyjątkiem obiektów związanych z niezbędną ochroną przeciwpowodziową, urządzeń infrastruktury technicznej.

W studium wyznaczono również, do uwzględnienia w planach miejscowych, trzy powiązania przejść pod autostradą dla zwierząt małych:

- w ciągu, od terenu RU (gospodarstwo ogrodnicze Clematis) poprzez tereny ZP do rzeki Żbikówki,
- w ciągu od terenu RU (Ogrody Hozera) ciągiem zieleni, przez Park Mazowsze ZP/U do rzeki Żbikówki,
- od przejścia pod autostradą do rzeki Żbikówki.

Ponadto wyznaczono korytarze migracji dla małych zwierząt powiązane z przejściami pod autostradą.

Korytarze te na terenach zabudowy należy wyznaczać nieprzekraczalnymi liniami zabudowy oraz pasami zieleni w korytarzach dróg. Wzdłuż rzeki Żbikówki, wyznacza się korytarz rzeki z zielenią o zmiennej szerokości.

W ciągu autostrady A2 w granicach miasta zrealizowane zostały trzy przejścia dla zwierząt, jedno przejście zrealizowano w bezpośrednim sąsiedztwie miasta. Przejście dla średnich zwierząt sprzężone jest z mostem na rzece Utrata. Studium zapewnia warunki dla przemieszczania się zwierząt tym obiektem, zachowując drożność ciągu przyrodniczego doliny Utraty. Dwa przejścia dla małych zwierząt zrealizowane zostały na wschód węzła Pruszków (w kilometrze 451+600 oraz 452+780 autostrady).

Pierwsze z nich (w kilometrze 451+600) łączy tereny otwarte występujące w północnej części miasta. W Studium na terenach tych przewiduje się rozwój terenów aktywności gospodarczej – usług handlu. Analizując położenie tego przejścia, zwrócić należy uwagę na specyfikę uwarunkowań lokalnych. Generalnie rejon ten stanowi teren miejski, dodatkowo zlokalizowany w tzw. paśmie zachodnim Warszawy, bezpośrednio przy węźle autostradowym, co sprawia, że jest to jeden z najbardziej atrakcyjnych terenów inwestycyjnych w województwie. Niemożliwe jest założenie zatrzymania jego zainwestowania na obecnym poziomie. Omawiane przejście nie zostało wyznaczone w powiązaniu z naturalnymi formami (jak ciekami wodnymi czy pasami zadrzewień), które sprzyjają wykorzystaniu przez zwierzęta. Nie łączy ono terenów szczególnie istotnych przyrodniczo – po stronie południowej odcięte pasem drogowym zostają niewielkie obszary rolne, które graniczą bezpośrednio z istniejącą zabudową Pruszkowa. Również po stronie północnej (zarówno na terenie Pruszkowa, jak i gminy Ożarów Mazowiecki), zgodnie z obserwowanymi trendami i obowiązującymi opracowaniami planistycznymi, w niedalekiej przyszłości spodziewać się należy istotnego wzrostu zainwestowania w tym rejonie. W związku z tym przejście dla zwierząt nie jest intensywnie wykorzystywane – służy głównie pojedynczym osobnikom gatunków, które przystosowane są do przebywania w silnie zantropogenizowanym środowisku. Tym samym system powiązań przyrodniczych sprzężonych

z przejściem dla zwierząt w autostradzie umożliwić powinien wyprowadzenie poszczególnych osobników na tereny o mniejszym stopniu zainwestowania, tj. głównie w kierunku północno-zachodnim. Celem zachowania możliwości przemieszczania się małych zwierząt w pobliżu projektowanego przejścia w Studium wyznaczono pas terenów, na których nakazuje się kształtowanie powiązań przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Po północnej stronie autostrady przybiera on formę pasa zieleni wzdłuż korytarza drogowego. Jest to rozwiązanie przyjęte również w stosunkowo niedawno uchwalonym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (dla części miasta Pruszkowa – obszar Żbików III – przy autostradzie), który na etapie opiniowania i uzgodnień uzyskał pozytywne opinie właściwych organów z zakresu ochrony środowiska i przyrody. Biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania, rozwiązanie takie w wystarczającym stopniu powinno zapewniać możliwość wykorzystania przez małe zwierzęta przejścia w autostradzie oraz zachowanie powiązań przyrodniczych w tym rejonie.

Drugie przejście dla małych zwierząt (w kilometrze 452 + 780) znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstwa ogrodniczego Hosera. W Studium wydziela się teren gospodarstwa w formie terenu obsługi produkcji w gospodarstwie rolnym. Ze względu na fakt, iż jest to obszar chroniony na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ewentualne jego zainwestowanie będzie ograniczone. Przewiduje się zachowanie zainwestowania na terenie zbliżonym do istniejącego, ze względu na zabytkowy charakter terenu. Tym samym nie nastąpią istotne zmiany warunków przemieszczania się zwierząt. Dodatkowo wyznacza się pas terenów, na których nakazuje się kształtowanie powiązań przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a który zapewnił będzie połączenie gospodarstwa Hosera z parkiem Mazowsze i dalej ciągiem zieleni wzdłuż Żbikówki.

Trzecie przejście dla małych zwierząt zrealizowane zostało w bezpośrednim sąsiedztwie północnej granicy Pruszkowa (na 454+170 km autostrady). Łączyć ono będzie tereny na północ od autostrady z ciągiem przyrodniczym wzdłuż rzeki Żbikówki. W Studium przewiduje się w tym miejscu tereny zieleni zapewniające możliwość migracji małych zwierząt.

6.6. Przewidywane oddziaływanie na warunki życia ludności

Na warunki życia ludności wpływ wywiera ogólny stan środowiska danego terenu, na który składa się stan poszczególnych jego komponentów. Wpływ realizacji ustaleń Studium na poszczególne komponenty środowiska został omówiony powyżej. Poniżej przedstawiono wpływ realizacji ustaleń Studium na aspekty życia ludności nieporuszone we wcześniejszej części niniejszego opracowania.

Tereny w południowej i centralnej części miasta są na chwilę obecną intensywnie zainwestowane. Ustalenia Studium nie przewidują istotnych zmian w zakresie struktury funkcjonalnej tych terenów, wyznaczając poszczególne obszary funkcjonalne zgodnie z zainwestowaniem istniejącym. Tym samym, ustalenia Studium nie będą wywierały istotnego wpływu na warunki życia ludności. Przewidywana jest poprawa warunków życia ludności w związku z rozwojem sieci infrastruktury technicznej oraz rozbudową lokalnego układu drogowego.

Największe zmiany w strukturze funkcjonalnej zapisy Studium wprowadzają w północnej części miasta – obecnie niezainwestowanej lub z zainwestowaniem ekstensywnym. Na znacznej części tych obszarów obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których ustalenia Studium respektuje. W Studium ustala się konieczność rozwoju infrastruktury technicznej w stopniu

zapewniającym obsługę ludności na terenach przewidzianych pod zainwestowanie. Wyznacza się również podstawową sieć dróg o znaczeniu lokalnym, która zagwarantuje odpowiednią obsługę komunikacyjną.

W Studium uwzględnia się planowaną inwestycję drogową o znaczeniu ponadlokalnym, która wywiera wpływ na strukturę funkcjonalną ustaloną w Studium. Korytarz „Paszkowianki” wyznaczony został na terenach o ograniczonym stopniu zainwestowania. Dla terenów położonych wzdłuż tej drogi praktycznie na całej jej długości są obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Dzięki niskiemu zainwestowaniu terenów wzdłuż korytarza „Paszkowianki”, możliwe jest kształtowanie układu zabudowy oraz zagospodarowania działek w sposób ograniczający negatywne oddziaływanie trasy. Do działań takich zaliczyć można odsunięcie zabudowy od drogi poprzez wyznaczenie odpowiednich linii zabudowy, realizację w pierwszym rzędzie budynków od trasy zabudowy o charakterze usługowym, wyznaczenie pasa zieleni izolacyjnej na działkach od strony drogi. Bardziej szczegółowe zapisy z zakresu kształtowania zabudowy zawarte powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Szczegółowe rozwiązania techniczne z zakresu realizacji urządzeń ochrony przed hałasem przedstawione powinny zostać na etapie projektowym drogi.

W Studium uwzględnia się przebieg autostrady A2. Korytarz autostrady A2 przebiega przez północny i północno-zachodni kraniec miasta. W Studium obszar wokół autostrady przeznacza się w dominującej mierze pod tereny aktywności gospodarczej oraz usług. Tym samym zabudowa mieszkaniowa nie będzie narażona na bezpośrednie oddziaływanie od drogi, a tereny zabudowy usługowo-przemysłowej stanowią będą bufor oddzielający od autostrady tereny zabudowy mieszkaniowej położone dalej od trasy. Pod tereny zabudowy mieszkaniowej wyznacza się niewielkie fragmenty terenu z istniejącym zainwestowaniem. Na dominującej części odcinka drogi w granicach miasta zrealizowane zostały ekrany akustyczne, które ograniczać będą oddziaływanie trasy na tereny okoliczne. Ze względu na stosunkowo niedawne oddanie autostrady do użytkowania, nie został przeprowadzony jeszcze monitoring porealizacyjny. Tym samym nie istnieją dane obrazujące rzeczywiste oddziaływanie drogi. W przypadku stwierdzenia przekraczania norm dopuszczalnych dla zabudowy mieszkaniowej, w strefie oddziaływania autostrady nie powinna być realizowana zabudowa mieszkaniowa. Studium stwarza korzystne warunki dla realizacji zabudowy usługowej, celem stworzenia dodatkowej bariery przed rozprzestrzenianiem się hałasu i ochroną dalej położonych terenów zabudowy mieszkaniowej.

Ogólnie zapisy Studium zapewniają ochronę ponadlokalnych i lokalnych interesów publicznych w zakresie komunikacji, inżynierii i ochrony środowiska. Zapisy projektu Studium, poprzez wyznaczenie określonej struktury funkcjonalnej, zakładają ochronę i kształtowanie ładu przestrzennego na ogólnym poziomie gminy. Poprzez wyznaczenie projektowanych terenów rozwoju, oraz ustalenia z zakresu rozwoju sieci infrastruktury uniknie się przeciążenia ciągów komunikacyjnych i zabudowy obszarów o infrastrukturze technicznej niedostosowanej do planowanej funkcji.

6.7. Oddziaływanie transgraniczne

Biorąc pod uwagę położenie Pruszkowa, a także ustalenia projektu Studium stwierdza się, że realizacja ustaleń zawartych w dokumencie nie będzie niosła ze sobą oddziaływań transgranicznych.

6.8. Podsumowanie prognozowanego oddziaływania na środowisko

Różnorodność biologiczna	bezpośrednie długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie nowych gatunków roślin - zachowanie istniejących form ochrony - zachowanie najcenniejszych terenów zieleni i terenów otwartych
	bezpośrednie stałe	<ul style="list-style-type: none"> - redukcja powierzchni biologicznie czynnej w związku z wyznaczeniem nowych terenów pod zainwestowanie oraz szlaki komunikacyjne - wprowadzanie nowych inwestycji liniowych, mogących stanowić potencjalne bariery
	pośrednie krótkoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - emisja zanieczyszczeń do powietrza, gleb i wód na etapie inwestycyjnym - przekształcenia gleb podczas etapu budowlanego - generowanie hałasu przez sprzęt budowlany
	pośrednie długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - oddziaływanie terenów zainwestowania związanych z emisją zanieczyszczeń, odpadów, hałasu
Warunki życia ludności	bezpośrednie długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany w jakości powietrza atmosferycznego
	bezpośrednie stałe	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany w krajobrazie miasta - zmiany w klimacie akustycznym w związku z realizacją inwestycji komunikacyjnych oraz zwiększoną liczbą użytkowników przestrzeni - ograniczenie oddziaływania autostrady A2 na tereny zabudowy mieszkaniowej poprzez wprowadzenie wzdłuż drogi terenów przemysłowo-usługowych - poprawa skomunikowania miasta dzięki rozwojowi układu drogowego - poprawa warunków życia w związku z rozwojem infrastruktury technicznej - poprawa warunków życia w związku z uporządkowaniem struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i wykształceniu atrakcyjnych terenów mieszkaniowych oraz terenów aktywności gospodarczej
	pośrednie krótkoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - emisja zanieczyszczeń na etapie inwestycyjnym - sezonowe zmienności jakości powietrza atmosferycznego - generowanie hałasu przez sprzęt budowlany
	pośrednie długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - oddziaływanie terenów zainwestowania i terenów komunikacyjnych związanych z emisją zanieczyszczeń, odpadów, hałasu - wprowadzanie nowego zainwestowania i związane z tym przekształcenia poszczególnych komponentów środowiska

Zwierzęta i rośliny	bezpośrednie krótkoterminowe	- uciążliwości w okresie prac inwestycyjnych, płoszenie zwierząt
	bezpośrednie stałe	- trwałe zniszczenie części roślinności w związku z wyznaczeniem nowych terenów pod zainwestowanie oraz szlaki komunikacyjne - bezpośrednie oddziaływanie na drobną faunę, szczególnie na terenach nowych inwestycji - zmiana warunków siedliskowych zwierząt na terenach nowego zainwestowania - wprowadzanie nowych inwestycji liniowych, mogących stanowić potencjalne bariery - wprowadzanie nowych gatunków roślin - zachowanie istniejących form ochrony - zachowanie terenów zieleni zapewniających ciągłość powiązań przyrodniczych (w tym w szczególności terenów zieleni wzdłuż Utraty oraz Żbikówki)
	pośrednie krótkoterminowe	- emisja zanieczyszczeń do powietrza, gleb i wód na etapie inwestycyjnym - przekształcenia gleb podczas etapu budowlanego - generowanie hałasu przez sprzęt budowlany
	pośrednie długoterminowe	- oddziaływanie terenów zainwestowania związanych z emisją zanieczyszczeń, odpadów, hałasu
Wody	bezpośrednie krótkoterminowe	- emisja zanieczyszczeń na etapie realizacji inwestycji - zmiany w poziomie zwierciadła wód podziemnych związane z pracami budowlanymi - zanieczyszczenie wód w wyniku awarii i zdarzeń losowych
	bezpośrednie długoterminowe	- zmiany w poziomie zwierciadła wód podziemnych związane z wprowadzeniem nowej zabudowy - zwiększenie spływu powierzchniowego wód opadowych i roztopowych - ograniczenie retencji wód w związku z redukcją powierzchni biologicznie czynnej - zwiększenie poboru wód wraz ze wzrostem liczby mieszkańców - zwiększenie ilości wytwarzanych ścieków - poprawa stanu jakościowego wód w związku z rozwojem infrastruktury kanalizacyjnej
	pośrednie krótkoterminowe	- emisja zanieczyszczeń do powietrza na etapie inwestycyjnym
	pośrednie długoterminowe	- oddziaływanie terenów zainwestowania związanych z emisją zanieczyszczeń do powietrza

	pośrednie stałe	- redukcja powierzchni biologicznie czynnej w związku z wyznaczeniem nowych terenów pod zainwestowanie oraz szlaki komunikacyjne
Powietrze	bezpośrednie krótkoterminowe	- emisja zanieczyszczeń na etapie realizacji inwestycji - zanieczyszczenia w wyniku awarii i zdarzeń losowych
	bezpośrednie długoterminowe	- emisja zanieczyszczeń z nowych terenów zabudowy – indywidualne źródła ogrzewania, zanieczyszczenia z terenów przemysłowych - zwiększenie emisji pochodzenia komunikacyjnego w związku ze zwiększoną liczbą użytkowników przestrzeni miasta - poprawa stanu jakości powietrza w miejscach o nadmiernym obciążeniu układu komunikacyjnego dzięki budowie i modernizacji systemu dróg
Powierzchnia ziemi	bezpośrednie krótkoterminowe	- emisja zanieczyszczeń na etapie realizacji inwestycji - zmiany w rzeźbie terenu oraz glebach związane z przemieszczaniem mas ziemnych na etapie inwestycyjnym - zanieczyszczenie powierzchni ziemi w wyniku awarii i zdarzeń losowych
	bezpośrednie długoterminowe	- emisja zanieczyszczeń z nowych terenów zabudowy
	bezpośrednie stałe	- redukcja powierzchni biologicznie czynnej w związku z wyznaczeniem nowych terenów pod zainwestowanie oraz szlaki komunikacyjne - zachowanie i ochrona gleb na terenach zieleni
	pośrednie krótkoterminowe	- emisja zanieczyszczeń do powietrza na etapie inwestycyjnym
	pośrednie długoterminowe	- oddziaływanie terenów zainwestowania związanych z emisją zanieczyszczeń do powietrza
Krajobraz	bezpośrednie krótkoterminowe	- zmiany w krajobrazie na etapie prowadzenia prac budowlanych
	bezpośrednie stałe	- zmiany w krajobrazie w związku z przekształcaniem terenów dotychczas otwartych w tereny zabudowane oraz realizacji inwestycji drogowych - ograniczenie maksymalnej wysokości zabudowy na terenach przewidzianych do zabudowy - zachowanie walorów krajobrazowych na wyznaczonych w Studium terenach zieleni i terenach otwartych – w szczególności na obszarach objętych ochroną konserwatorską
Klimat	bezpośrednie długoterminowe	- wprowadzenie przeszkód w postaci nowej zabudowy wpływających na kierunek i prędkość wiatru - zwiększenie emisji ciepła w związku z wprowadzeniem nowej zabudowy oraz zwiększonym ruchem komunikacyjnym

	pośrednie długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału powierzchni utwardzonych - zmiany w szorstkości podłoża - zmiany w zdolnościach retencyjnych gleb
Klimat akustyczny	bezpośrednie krótkoterminowe	- uciążliwości w okresie prac inwestycyjnych związane z pracą maszyn budowlanych i zwiększonym ruchem samochodów ciężarowych
	bezpośrednie długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany w klimacie akustycznym w związku z realizacją inwestycji komunikacyjnych oraz zwiększoną liczbą użytkowników przestrzeni - ograniczenie oddziaływania akustycznego autostrady A2 i dróg wojewódzkich na tereny zabudowy mieszkaniowej poprzez wprowadzenie wzdłuż drogi terenów przemysłowo-usługowych - poprawa klimatu akustycznego w miejscach o nadmiernym obciążeniu układu komunikacyjnego dzięki budowie i modernizacji systemu dróg
Zasoby naturalne	Do zasobów naturalnych zalicza się wody, powietrze, zwierzęta, rośliny - prognozowane skutki oddziaływań przedstawiono w odpowiednich punktach.	
Zabytki i dobra materialne	Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania. W projekcie Studium przewiduje się zachowanie i ochronę obszarów i obiektów objętych ochroną konserwatorską zgodnie z przepisami odrębnymi.	

7. OCENA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ŚRODOWISKA ORAZ PROPOZYCJE ZMIAN I ANALIZY SKUTKÓW

7.1. Ocena zakresu i sposób rozwiązania problemów środowiska przyrodniczego w wyniku realizacji ustaleń Studium

W projekcie Studium zawarto szereg ustaleń, które w miarę możliwości rozwiązują zdiagnozowane istniejące i prognozowane problemy środowiska. Zostały one opisane we wcześniejszych rozdziałach niniejszego opracowania.

Pruszków, ze względu na swoje położenie w obszarze Aglomeracji Warszawskiej, jest terenem podlegającym dużej presji inwestycyjnej. Jest to obszar intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Z procesami tymi wiążą się przekształcenia w środowisku miasta.

Na poziomie Studium niemożliwe jest zawarcie szczegółowych ustaleń z zakresu ochrony środowiska. Część problemów wynikających z istniejącego oraz przewidywanego zainwestowania oraz specyfiki warunków środowiska powinna zostać rozwiązana na innym szczeblu zarządzania środowiskiem. Zmniejszenie negatywnych oddziaływań oraz sposoby kompensacji zostaną

w szczegółowy sposób określone na poszczególnych etapach inwestycyjnych. Ustalenia zawarte w projekcie Studium, biorąc pod uwagę szczegółowość tego dokumentu oraz jego możliwości legislacyjne, w dostatecznym stopniu rozwiązują zdiagnozowane problemy środowiska.

7.2. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Studium

Ewentualne analizy różnych alternatyw ustaleń zawartych w dokumencie przeprowadzane były w trakcie sporządzania projektu Studium. W związku z tym wybór rozwiązań alternatywnych następował na etapie projektowym. Generalnie jednak, ze względu na miejski charakter obszaru objętego opracowaniem (i w konsekwencji znaczny udział terenów zainwestowanych), a także pokrycie większości obszarów niezainwestowanych planami miejscowymi (lub projektami planów o znacznym stopniu zaawansowania prac), dla znacznej części terenów ogólne kierunki rozwoju były już z góry określone i nie podlegały wariantowaniu. Część ustaleń, które najprawdopodobniej wywierają będą negatywny wpływ na środowisko, wynika z ustaleń dokumentów wyższego rzędu i nie leży w gestii ustaleń Studium. Prognozowane znaczące oddziaływania na środowisko są generalnie dostrzeżone w projekcie Studium poprzez zapisy łągodzące negatywne przyrodniczo skutki rozwoju przestrzennego i gospodarczego miasta. Dlatego też nie podaje się propozycji rozwiązań alternatywnych do ustaleń zawartych w projekcie Studium.

W trakcie sporządzania projektu wariantowaniu w szczególności podlegała struktura funkcjonalna w północnej części miasta – ze względu na duży udział terenów otwartych oraz przebieg autostrady A2. Zagospodarowanie tego terenu wymagało uwzględnienia oddziaływania trasy oraz oczekiwań mieszkańców w zakresie poszczególnych nieruchomości. W miarę możliwości bezpośrednio wzdłuż drogi wyznaczono tereny aktywności gospodarczej, dopuszczając realizację zabudowy mieszkaniowej na terenach, dla których właściciele wyrazili taką potrzebę. Na terenie Pruszkowa wzdłuż autostrady zrealizowano liczne zabezpieczenia przeciwhałasowe. Ewentualna lokalizacja zabudowy mieszkaniowej powinna być uzależniona od wyników monitoringu porealizacyjnego, który określi rzeczywiste oddziaływanie drogi.

Na terenie objętym projektem Studium nie występują obszary Natura 2000. Nie zidentyfikowano również terenów, które kwalifikowałyby się do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych oraz obszarów szczególnie istotnych z punktu widzenia powiązań przyrodniczych pomiędzy terenami Natura 2000. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 w związku z realizacją ustaleń Studium. W związku z powyższym nie zachodzi konieczność przedstawiania rozwiązań alternatywnych w związku z obszarami Natura 2000.

Na analizowanym terenie nie są planowane inwestycje o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko, które wymagałyby wariantowania, a których lokalizacja na tym terenie wynikałaby bezpośrednio z ustaleń projektu Studium. Podczas prac nad projektem kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju, dążąc do stworzenia jak najlepszych warunków dla społecznego i gospodarczego rozwoju gminy, przy jednoczesnej ochronie zasobów naturalnych i środowiska. W projekcie Studium, biorąc pod uwagę zakres objęty zmianą, ogólnie wykorzystano prawidłowo możliwości stosowania zapisów z zakresu ochrony środowiska dostępnych na tym etapie planistycznym.

7.3. Zgodność celów Studium w zakresie ochrony środowiska z celami ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym

W projekcie Studium znajduje odzwierciedlenie podstawowa zasada krajowej polityki ekologicznej przyjętej w Polityce ekologicznej państwa – zasada zrównoważonego rozwoju. Założenia Polityki ekologicznej państwa nawiązują do ustaleń przyjętych podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (Konwencja w sprawie różnorodności biologicznej) i obowiązujących deklaracji, rezolucji i zaleceń. W projekcie Studium wskazane zostały liczne działania zmierzające do zachowania funkcji ekologicznych środowiska przyrodniczego i jego wartości dla przyszłych pokoleń oraz poprawy warunków życia ludności, co stanowi jedną z podstawowych zasad zrównoważonego rozwoju.

W strukturze przyrodniczej Pruszkowa nie stwierdzono obszarów, które kwalifikowałyby się do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych (ECONET, NATURA 2000, CORINE Biotops, EMERALD).

W projekcie Studium uwzględniono tereny objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych. Studium nie narusza zasad ochrony środowiska wynikających z przepisów odrębnych.

7.4. Propozycje metod analizy skutków realizacji postanowień projektu Studium

W związku z faktem, że wprowadzenie w życie ustaleń Studium przyniesie w efekcie przemiany środowiskowe, stan środowiska należy objąć stałą kontrolą w celu zidentyfikowania i ograniczenia skutków najbardziej niekorzystnych.

Ponieważ z Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2020 poz. 293 z późn. zm.) wynika obowiązek wykonywania przez organ wykonawczy gminy oceny aktualności studium i planów zagospodarowania przestrzennego proponuje się, aby analizę skutków realizacji postanowień Studium wykonać w ramach oceny tej oceny. Ocenę aktualności studium i planów sporządza się co najmniej raz w czasie kadencji rady. Z tą samą częstotliwością wykonywana byłaby analiza skutków realizacji postanowień studium.

Wskazana jest obserwacja zmian zachodzących w jakości monitorowanych poszczególnych komponentów środowiska (powietrze, wody, gleby, klimat akustyczny), jednocześnie odnosząc wyniki pomiarów do norm, co pozwoli na ewentualne podjęcie kroków zaradczych eliminujących potencjalne zagrożenie. Do objęcia monitoringiem poszczególnych komponentów środowiska w szczególności postuluje się obszary położone wzdłuż autostrady A2, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową oraz fragmentu Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszkowa, sporządzanego na podstawie uchwały Nr XLIV/501/06 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego Miasta Pruszkowa. Prognoza została sporządzona w zakresie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Na potrzeby prognozy dokonano analizy uwarunkowań i przemian zachodzących na terenie Pruszkowa. Zdiagnozowano stan i funkcjonowanie środowiska na terenie miasta, ze szczególnym uwzględnieniem terenów chronionych oraz istniejących i prognozowanych zagrożeń środowiska, a także problemów ochrony środowiska.

Dokonano analizy ustaleń zawartych w projekcie Studium, co umożliwiło wyznaczenie ustaleń projektu Studium, które wywierają będą najistotniejszy wpływ na stan i funkcjonowanie środowiska. Działania zostały podzielone na trzy główne grupy: o prognozowanym negatywnym, obojętnym i pozytywnym wpływie na środowisko. W ramach każdej z grup prognozowany wpływ na środowisko poszczególnych działań został krótko scharakteryzowany, a także przedstawione i ocenione zostały ustalenia Studium mające na celu minimalizowanie oddziaływania negatywnego.

Prognoza zawiera również przewidywane transgraniczne oddziaływanie realizacji ustaleń projektu Studium, uwagi na temat rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Studium oraz proponowane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu Studium.

Poniżej przedstawiono główne wnioski wynikające z prognozy.

Ze względu na kierunkowy charakter dokumentu, jakim jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, możliwe jest określenie tylko ogólnego przewidywanego wpływu realizacji ustaleń projektu Studium na środowisko. Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, że znaczna część ustaleń projektu Studium wiązała się będzie z pozytywnym lub niewielkim wpływem na środowisko. Wynikał on będzie z ustalenia korzystnej struktury funkcjonalnej miasta, a także przewidzianych realizacji inwestycji poprawiających jakość środowiska. Jako ustalenia, które wywierały będą pozytywny wpływ na środowisko, określono działania z zakresu rozbudowy infrastruktury komunalnej – zwłaszcza infrastruktury kanalizacyjnej, modernizacji infrastruktury komunikacyjnej oraz wprowadzenie w życie ustaleń z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego. Do grupy ustaleń o mało znaczącym wpływie na środowisko zaliczono zagęszczenie istniejącej zabudowy, rozwój sieci elektroenergetycznej i gazowej oraz budowę dróg o znaczeniu lokalnym. Prognozowany największy negatywny wpływ na środowisko wywierała będzie realizacja działań takich jak: wprowadzanie nowej zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane oraz budowa nowych dróg o znaczeniu ponadlokalnym, z czego to ostatnie stanowi konsekwencję ustaleń dokumentów nadrzędnych.

Istotne jest, że większość działań o prognozowanym negatywnym oddziaływaniu na środowisko, są to działania o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja wynika z dokumentów wyższego szczebla. Zaznaczyć należy, że rezygnacja z inwestycji, które oprócz pozytywnego, będą wywierały również negatywny wpływ na środowisko, może ostatecznie przyczynić się do pogorszenia warunków funkcjonowania środowiska i warunków życia ludności.

Załącznik 1. Potencjalne oddziaływanie na środowisko

		Rzeźba terenu	Zasoby naturalne	Gleby		Wody powierzchniowe		Wody podziemne		Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Rośliny	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Krajobraz		Zabytki i dobra materialne	Ryzyko awarii	Jakość życia ludności
				zasoby	jakość	zasoby	jakość	poziom	jakość							tereny otwarte	tereny zurbanizowane			
Zmiany w zagospodarowaniu terenu	zagęszczenie istniejącej zabudowy	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	+
	wprowadzenie nowej zabudowy	-	0	-	-	0	0	-	0	-	0	-	0	0	0	-	+	0	0	+
Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej	budowa oczyszczalni i osadników ścieków deszczowych	-	0	-	+	0	+	-	+	-	0	0	+	0	0	-	0	0	-	+
	rozbudowa sieci wodociągowej	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
	rozbudowa sieci kanalizacyjnej	0	0	0	+	0	+	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	-	+
	rozbudowa sieci elektroenergetycznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	0	+
	rozbudowa sieci gazowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+
Inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej	budowa dróg o znaczeniu ponadlokalnym	-	0	-	-	0	-	-	-	-	0	-	-	-	0	-	0	-	-	+
	budowa dróg o znaczeniu lokalnym	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	-	0	0	0	0	0	0	0	+
	modernizacja istniejącej sieci dróg	0	0	0	+	0	+	0	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+
	wprowadzenie skrzyżowań i przejazdów bezkolizyjnych	0	0	0	+	0	+	0	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+
Ustalenia z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego	ochrona systemu przyrodniczego miasta	0	0	0	+	0	+	0	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	0	+
	ochrona obiektów kulturowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+